

PISANII SÂNGEORZENE

ANUL XIII, NR. 1 (137), IANUARIE 2024

PISANII SÂNGEORZENE

- Spiritualitate, Istorie și Tradiție

ANUL XIII, NR. 1(137), IANUARIE 2024

PISANII SÂNGEORZENE

Revistă de spiritualitate, istorie și tradiție locală

Fondatori: profesor FLORIN HODOROGA
teolog ALEXANDRU DĂRĂBAN

Consultant științific: Dr. Mirela Popa-Andrei, cercetător științific II, Institutul de Istorie
„George Barițiu” din Cluj-Napoca al Academiei Române

Colaboratori permanenți: Dr. Elisabeta Scurtu, Preot Dr. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu,
Dr. Dorin Dologa, Icu Crăciun, Florin Hodoroga

Editor și redactor responsabil: Alexandru Dărăban

Tehnoredactare: Alexandru Dărăban

REDAȚIA: Casa de Cultură Sângeorz-Băi, str. Republicii nr.33,
jud. Bistrița-Năsăud; E-mail: florin.hodoroga@gmail.com
Jucu, str. Jucu-Herghelie nr. 67, jud. Cluj
aldaraban57@gmail.com

Revista poate fi citită pe rețeaua de internet la adresele:

<http://pisaniiangeorzene.assbn.ro/ps2019.html>

<https://independent.academia.edu/DarabanAlexandru>

<http://en.calameo.com/accounts/3280504>

<https://pisaniiang.wordpress.com>

COPERTA 1: Popor sângeorzan în stațiune

COPERTA 2: Trei tineri din Sângeorz-Băi

COPERTA 3: Familie din Sângeorz-Băi

COPERTA 4: Familie din Sângeorz-Băi

- Din colecția personală a artistului Maxim Dumitraș -

Fotografiile provin din cadrul Serviciului Județean al Arhivelor Naționale Bistrița-Năsăud (colecția fotografii), Facebook (Vicariatul greco-catolic Năsăud, Leon Prădan, Cornel Rusan, Iosif Ciunterei, Liceul „Solomon Haliță” Sângeorz-Băi), Centrul Cultural „Iustin Sohorca” Sângeorz-Băi.

Cuprins

BISERICĂ, ȘCOALĂ, SOCIETATE

DORIN DOLOGA

Unirea Moldovei cu Țara Românească de la 24 ianuarie 1859.....6

ALEXANDRU DĂRĂBAN

Cununații din Sângeorz-Băi în anii 1892-1893.....11

ALEXANDRU DĂRĂBAN

O mică clarificare în genealogia familiei mele.....32

RESTITUIRI

MAXIM POP

Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană.....34

DIN GRANIȚĂ

VIORICA PASCU

Portul popular în zona Năsăudului.....39

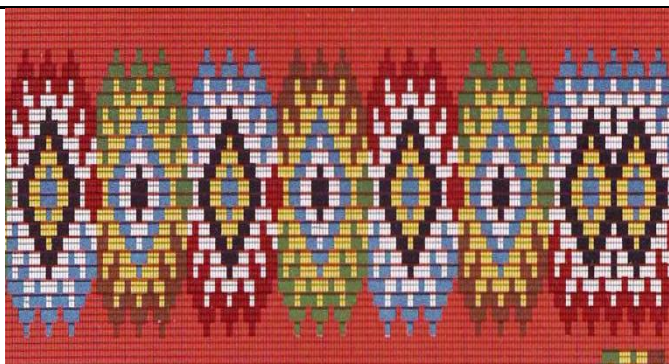
COMUNISM

ALEXANDRU DĂRĂBAN

Aportul adus de instituții bistrițene și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui.....47

Repertoriul bibliografic al revistei „Pisanii Sângeorzene” – 2023.....61

BISERICĂ , ȘCOALĂ SOCIETATE

Unirea Moldovei cu Țara Românească de la 24 ianuarie 1859

DORIN DOLOGA

Contextul internațional din prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost nefavorabil pentru Principatele Române. Conferința de la Viena din anul 1815 a pus bazele statelor europene. Aranjamentele internaționale au fost făcute de Imperiul Habsburgic prin cancelarul Metternich, care era de facto conducătorul statului austriac, pentru memoria simbolică a lumii. În cadrul acestor aranjamente Principatele Române nu erau recunoscute ca entități politice. Congresul de la Viena a confirmat trecerea Basarabiei sub stăpânire rusească și a recunoscut dreptul de intervenție a Rusiei în Principatele Române. La Congresul de pace de la Paris, unde s-a discutat problema Unirii Principatelor Române, nu a participat nici un reprezentant român.

Ocuparea Basarabiei în anul 1812, a Deltei Dunării în anul 1829¹, ocupațiile repetate ale Principatelor Române din prima jumătate a secolului al XIX-lea, arătau faptul că politica de eliberare a creștinilor de sub stăpânirea musulmană promovată de Rusia însemna transformarea Principatelor Române sau a unor părți a acestora în gubernii ruse fără nici un fel de libertate etno-lingvistică. Politica de deznaționalizare a românilor aplicată cu brutalitate de Rusia în Basarabia erau edificatoare în ceea ce privește soarta care îi aștepta pe românii căzuți sub stăpânire rusească.

În anul 1853 Rusia a considerat că este momentul prielnic pentru a-și întinde stăpânirea asupra Principatelor Române, fără să întâmpine opoziția Marilor Puteri, astfel că a ocupat Moldova și Țara Românească.

Deși se aflau în concurență în concurență, Anglia și Franța aveau interese comune în Imperiul otoman. Ambele voiau să stopeze înaintarea Rusiei spre Mediterana Orientală și spre strâmtoari prin susținerea Imperiului otoman.

Austria, care avea mari interese economice în Principatele Române, ar fi trebuit să fie o adversară a expansiunii rusești. Ea era însă prea slabă, fiind dispusă să accepte anexarea Princi-

¹ Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 201.

Dorin DOLOGA

patelor Române de către Rusia în schimbul unor compensații, fie prin redobândirea Olteniei, fie prin anexarea Bosniei și Serbiei¹.

O problemă care a stat la baza Războiului Crimeii și a înfăptuirii Unirii Principatelor Române era cea a Dunării. Rusia și Austria nu au ajuns la o înțelegere privind ocuparea Gurilor Dunării, cu excepția Turciei care nu a fost în stare să le controleze. Intenția Rusiei de a controla coloana strategică-economică a Dunării a provocat reacția puterilor europene. Aceasta s-a materializat prin crearea Principatelor Unite ca stat tampon, prin instituirea unui statut internațional în ceea ce privește Dunărea și prin preluarea traseului fluvial până la vărsarea în Marea Neagră de către procesatorii economici și comerciali occidentali, măsuri menite să blocheze accesul teritorial al Rusiei la Gurile Dunării.

Războiul Crimeii a dovedit importanța industriei în ducerea războaielor. În timp ce trupele aliate și întăririle puteau fi trimise din Franța și Anglia în Crimeea în trei săptămâni, cu ajutorul vapoarelor cu aburi, trupele ruse aveau nevoie de trei luni să ajungă pe front, mergând pe jos². Flintele cu care erau dotați soldații ruși aveau o rază de acțiune de numai 80 de metri, în timp ce puștile trupelor aliate puteau trage efectiv până la 900 de metri. La începutul războiului rușii aveau 1.000.000 de arme și 1.656 tunuri de câmp, iar în 1855 mai aveau 90.000 de arme și 253 tunuri de câmp disponibile. Puterile aliate au pierdut în Războiul Crimeii 100.000 de oameni, în timp ce Rusia a înregistrat peste 480.000 de morți. La 15 ianuarie 1856 Consiliul Coroanei Rusiei a fost avertizat că dacă va persista în lupta sa statul avea să dea faliment³. Rusia nu a avut putere economică, financiară, politică, de a susține un război de lungă durată cu Puterile aliate. Războiul Crimeii a fost un armistițiu din care pe termen lung nici una din cele două părți nu a câștigat.

Dintre puterile europene Franța i-a susținut cel mai mult pe români, aceștia având o simpatie deosebită pentru această țară. Anglia, „perfidul Albion” cum era numită, era o putere interesată și egoistă, fapt pentru care moldovenii și muntenii nu aveau nici o simpatie pentru ea⁴. După Congres Anglia a revenit la o politică de apărare a integrității Imperiului otoman, manifestându-se împotriva Unirii Principatelor Române. Austria avea interese directe de natură economică și politică în Principatele Române. Ea investise capitaluri în Principatele Române, asupra cărora ar fi vrut să-și extindă stăpânirea. Austria considera Unirea Principatelor Române drept o amenințare până în măduva oaselor și o ruină pentru ea. Prin atracția pe care o exercita asupra românilor din Transilvania, Principatele Române Unite constituiau pentru Austria o primejdie de moarte⁵.

Chiar dacă după Revoluția de la 1821 s-a revenit la domniile pământene, Principatele Române nu au avut o conducere competentă. Până la Unirea din anul 1859 domnitorii nu aveau decât o singură preocupare, să facă bani. Domnii români de după anul 1821 nu erau pregătiți să conducă țara și nu au știut să se înconjoare de oameni calificați. Ei nu au învățat nimic din dezvoltarea economică a țărilor occidentale. Bugetul țării nu avea alt scop decât sporirea averii domnitorului și purtarea războiului.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea Principatele Române se aflau în faza incipientă a

¹ Anastasie Iordache, Apostol Stan, *Apărarea autonomiei Principatelor Române (1821-1859)*, București, Editura Academiei R.S.R., p. 86.

² Paul Kennedy, *Ascensiunea și decăderea Marilor Puteri. Transformări economice și conflicte militare din 1500 până în 2000*, Iași, Editura Polirom, 2017, p. 171.

³ Paul Kennedy, *op. cit.*, p. 170, 171, 172, 173.

⁴ Anastasie Iordache, Apostol Stan, *op. cit.*, p. 161.

⁵ Andrei Oțetea, Nichita Adăniloiaie, Dan Berindei, Cornelia Bodea, Al. Vianu (redactori), *Studii privind Unirea Principatelor*, București, Editura Academiei R.S.R., 1960, p. 24.

Unirea Moldovei cu Țara Românească de la 24 ianuarie 1859

dezvoltării economice și politice a statului.

Ca stat modern Principatele Române Unite au fost o construcție artificială, pentru că nu aveau o bază economică. Principatele Române aveau prea puține capacități industriale și manufacturiere, nu aveau căi ferate, bănci. Liderii politici lucizi vedeau pericolul construcției artificiale a statului modern. Frecvența mișcărilor de stradă, a lovirilor de stat, răscoalele sociale, au atras atenția oamenilor politici, care au arătat decalajul dintre nivelul de dezvoltare a economiei și societății românești și statul modern. Din păcate acești oameni politici erau prea puțini și nu au fost băgați în seamă.

Edificarea statului român modern s-a făcut prin voința politică a domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Primele măsuri pe care a fost nevoit să le ia Cuza au fost găsirea resurselor pentru susținerea economiei și procurarea fondurilor pentru lansarea reformelor structurale.

Edificarea unui stat se face cu bani, care au izvorul în activitatea economică, cu preponderență în activitatea industrială, manufacturieră, activitate care era redusă în Principatele Române. Necesitățile statului erau imense: era necesară constituirea statului modern, a administrației, crearea armatei, a rețelei de drumuri.

Această construcție statală s-a făcut cu ajutorul exportului de cereale și vite, care erau produse neprelucrate. În anul 1861 Principatele Unite au exportat 533.000 de tone de cereale¹. În anul 1860 valoarea exportului Principatelor Române era de 116,2 milioane de lei, iar a importurilor de 62,7 milioane de lei. Excedentul comercial era de 53,5 milioane de lei². Bani din taxe erau prea puțini pentru edificarea unui stat modern, cu toate că sumele din impozite au crescut. Veniturile Principatelor Române erau de 17.895.869 lei în anul 1858³. Bugetul Principatelor Române Unite era în anul 1860 după unele aprecieri de 56 milioane de lei, iar pentru edificarea rețelei de căi ferate, a unei bănci naționale, a unei bănci de credit funciar și pentru emiterea unei monede naționale era necesar 1 miliard de lei⁴. Principala atribuție a unui stat este de apărare a teritoriului și a populației față de agresiuni. Astfel, în anul 1860 în bugetul de cheltuieli al Moldovei cel mai mare procent aparținea Ministerului de Război, cu 26,5 %, urmat de Ministerul de Finanțe cu 19 % și de Ministerul Lucrărilor Publice cu 17 %⁵.

Agricultura extensivă practică în Principatele Române nu era favorabilă dezvoltării capitaliste. Un observator francez arăta că un domeniu francez de 200 ha producea mai mult decât o moșie românească de 10.000 de ha⁶. Fărămișarea proprietății, care apăruse ca urmare a creșterii populației, nu a favorizat dezvoltarea economică. Pătura țăranilor mijlocași este motorul dezvoltării economice. Există o polarizare socială accentuată, caracterizată prin existența unei clase restrânse formate din proprietari ai unor suprafețe imense de pământ, o masă mare de țărani cu mici proprietăți și o clasă mijlocie de țărani mijlocași puțin numeroasă. Un număr de 4.500 de proprietari dețineau în anul 1860 o suprafață de 8.500.000 de hectare. Prin comparație, în Ungaria habsburgică și în Polonia rusească proprietatea mică și mijlocie coexistă cu marea proprietate⁷. Există o proprietate funciară în Principatele Române, dar boierii nu își administrau personal proprietățile. Ei preferau să stea la București, Iași, sau la Pa-

¹ Bogdan Murgescu, *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Iași, Editura Polirom, 2010, p. 117.

² Victor Axenciuc, Ioan Tiberian, *Premise economice ale formării Statului Național Unitar Român*, București, Editura Academiei R.S.R., 1979, p. 88.

³ Dan Velicu, *Originile decalajului nostru față de Occident*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2021, p. 239.

⁴ *Ibidem*, p. 40.

⁵ *Ibidem*, p. 240.

⁶ Andrei Oțetea, Nichita Adăniloiaie, Dan Berindei, Cornelia Bodea, Al. Vianu (redactori), *op. cit.*, p. 195.

⁷ Dan Velicu, *op. cit.*, p. 240.

Dorin DOLOGA

ris și să își arendeze proprietățile. Ei nu erau preocupați de dezvoltarea economică. Nu a existat o preocupare de a introduce metode noi de producție, mașini, semințe selecționate și vite de rasă. Într-o scrisoare din Iași din anul 1856 se arată că $\frac{3}{4}$ din numărul marilor proprietari erau ruinați și înglodați în datorii și că pământurile lor erau scoase la mezat¹.

În secolul al XIX-lea țările din vestul Europei au intrat în ceea ce se cheamă revoluția industrială. Acest lucru înseamnă trecerea de la munca manuală la mașini. În această perioadă decalajul dintre Principatele Române și țările din Vestul Europei se adâncește. În anul 1863 erau înregistrate în Principatele Române Unite un număr de 12.867 stabilimente industriale². Acestea erau în marea majoritate manufacturi și ateliere și mai puțin fabrici, a căror principală caracteristică era folosirea mașinilor. Dintre stabilimentele industriale, pe primul loc în producția generală a țării erau cele 6.771 de mori, însă dintre acestea numai 33 erau mori „cu vapori”, adică foloseau mașini cu aburi³. Pe locul al doilea se situau 1.687 poverne (distilerii), din care 109 erau „cu vapori”, pe locul al treilea cele 72 „fabrici” de bere, din care 11 „cu vapori”, pe locul al patrulea zălhanalele (abatoarele), iar pe locul al cincilea fabricile de lumânări și săpun⁴. Din cele 417 piue și dârste doar una era „cu vapori”, iar din cele 4 sau 5 fabrici de postav doar 1 era „cu vapori”⁵. Materiile prime constituiau 69,5 % din valoarea producției industriale⁶. Majoritatea fabricilor produceau articole de primă necesitate, alimente, îmbrăcăminte, articole de iluminat și se ocupau cu prelucrarea primară a produselor. Cele mai multe stabilimente industriale au fost create în deceniul al cincilea și la începutul deceniului al șaselea. Prin contrast, primul val al industrializării s-a produs în Polonia țaristă după anul 1815 prin intervenția permanentă a conducerii statului⁷. Nu exista o politică economică de încurajare a industriei. Austria, care avea mari interese în Principatele Române, deoarece plasa aici produsele sale industriale și procura materiile prime, încerca să împiedice afirmarea oricărei industrii românești. Consulul austriac din Moldova sprijinea inițiativele economice ale supușilor austrieci, iar pentru a descuraja activitatea altora oferea bani pentru a renunța la intenția de a înființa stabilimente industriale⁸.

Comerțul era o activitate pretențioasă, care necesită pricepere. Mărfurile erau aduse la prețuri piperate din afară. Lipsiți de experiență, producătorii și negustorii români pierd o bună parte din câștig în favoarea negustorilor străini, mai ales austrieci.

Evoluția burgheziei nu poate fi înțeleasă decât în cadrul general al evoluției țărilor sărace. În anul 1860 procentul populației urbane în Principatele Române era de 10,8 %⁹, ceea ce era puțin. În Principatele Române existau 110.363 de meșteșugari (inclusiv calfe și ucenici) și 30.417 comercianți¹⁰. Raportat la numărul total al populației, care era în anul 1860 de 3.918.000 de persoane¹¹, procentul burgheziei era de 3,59 %, ceea ce era foarte puțin.

Situația financiară era dificilă, din cauza lipsei monedei naționale și a băncilor. În lipsa unei monede naționale în Principatele Române circulau peste 70 de monede străine, din toată Europa. Acest lucru ducea la înflorirea cămătăriei, care, din cauza lipsei unor instituții de cre-

¹ Andrei Oțetea, Nichita Adăniloiaie, Dan Berindei, Cornelia Bodea, Al. Vianu (redactori), *op. cit.*, p. 173.

² Andrei Oțetea, Nichita Adăniloiaie, Dan Berindei, Cornelia Bodea, Al. Vianu (redactori), *op. cit.*, p. 120.

³ *Ibidem*, p. 97.

⁴ *Ibidem*, p. 97, 98, 99, 105.

⁵ *Ibidem*, p. 103.

⁶ Dan Velicu, *op. cit.*, p. 270.

⁷ Andrei Oțetea, Nichita Adăniloiaie, Dan Berindei, Cornelia Bodea, Al. Vianu (redactori), p. 71.

⁸ Anastasie Iordache, Apostol Stan, *op. cit.*, p. 74.

⁹ Bogdan Murgescu, *op. cit.*, p. 124.

¹⁰ Dan Velicu, *op. cit.*, p. 156.

¹¹ Victor Axenciuc, *op. cit.*, p. 62.

Unirea Moldovei cu Țara Românească de la 24 ianuarie 1859

dit, ducea la o dobândă de 40-100 % și orienta din această cauză capitalul în sfera circulației și a schimburilor bănești¹. Lipsa instituțiilor de credit a perpetuat un sistem haotic de credit și o rețea primitivă de bancheri privați, fapt ce a influențat negativ acumularea de capital și dezvoltarea economică. Prin comparație, prima bancă comercială maghiară s-a înființat în 1841, iar în 1848 existau deja 36 de bănci, în timp ce în Polonia țaristă prima bancă ipotecară s-a înființat în anul 1825, iar banca centrală s-a înființat în 1828². În Bulgaria aflată sub stăpânire otomană s-a organizat creditul țărănesc prin crearea unei case agricole în fiecare comună începând cu anul 1862³.

Unirea Principatelor Române a reprezentat un fapt istoric esențial. Fără aceasta nu ar fi fost posibilă constituirea în anul 1918 a Statului Național Unitar Român. După Revoluția de la 1848 intelectualii din zona Năsăudului corespundau cu revoluționarii români refugiați în Bucovina. Unirea a avut un ecou deosebit în Transilvania. Elevii de la Gimnaziul din Năsăud, între care se aflau și cei din Sângeorz-Băi, cântau melodii despre unire, spre marea supărare a autorităților austriece, care le-au interzis. După Unire mulți români din Transilvania au trecut granița în România. În anul 1869, Iacob Berci din Sângeorz-Băi, elev la Gimnaziul din Năsăud, a fost prins de către autorități când încerca să treacă granița în România. Solomon Haliță din Sângeorz-Băi, a trecut granița în România, unde a funcționat ca inspector general în Ministerul Învățământului și director în Prefectura Iași.

Ideea politică a Unirii Principatelor a fost magistrală. Ea nu a putut fi susținută financiar într-o măsură corespunzătoare. Nu poți construi un stat fără bani, iar banii se fac în economie. Cuza a fost nevoit să ia măsuri disperate, așa cum a fost secularizarea averilor mănăstirești și împroprietărirea țăranilor. Statutul de vasalitate față de Imperiul otoman a constituit o frână considerabilă în ceea ce privește dezvoltarea economică a Principatelor Unite. În prima jumătate a secolului al XIX-lea ocupațiile străine au influențat masiv, însă nu decisiv dezvoltarea noastră economică. Cel mai mare pericol îl reprezintă ideea că ocupațiile străine au reprezentat principalul motiv al nedezvoltării noastre economice. Problema esențială a constituit-o lipsa de cunoștințe economice și politice a domnitorilor și înalților funcționari și mentalitatea țaranului român. Ținând seama de evoluția noastră istorică România actuală nu putea să atingă nivelul Occidentului. Este nevoie însă să trecem prin toate etapele de dezvoltare, oricât am crede că putem să sărim peste acestea, pentru că altfel nu se formează mentalitatea necesară.

¹ *Ibidem*, p. 75

² Dan Velicu, *op. cit.*, p. 256, 257, 258.

³ *Ibidem*, p. 294.

Cununații din Sângeorz-Băi în anii 1892-1893

ALEXANDRU DĂRĂBAN

Registrele confesionale de stare civilă au fost introduse în Transilvania spre sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea de către cultele romano-catolic și reforma¹.

Registrele parohiale de stare civilă au reprezentat un instrument deosebit, în principal, în ceea ce privea evidența populației. Administrația timpurilor de atunci a exercitat o influență continuă asupra modului de conducere a acestor registre dându-se dispoziții legale în acest sens privind consemnarea nașterilor, botezurilor, căsătoriilor și deceselor. La 1773 împărăteasa Maria Tereza a decretat un „Regulament de recrutare”, capitolul III al acestuia fiind dedicat registrelor parohiale și obligațiile preoților privind completarea acestora².

La sfârșitul secolului al XVIII-lea forul bisericesc greco-catolic de la Blaj a tipărit registre parohiale de stare civilă pe care le-a repartizat parohiilor subordonate, fiind tipărite în limba română. La început s-au folosit caracterele chirilice, trecându-se apoi la scrierea cu caractere latine³.

Datorită presiunii statului, registrele de stare civilă au cunoscut o îmbunătățire continuă, astfel că în anul 1850, de exemplu, în registrul cununaților a apărut o rubrică nouă privitoare la starea cununaților (june, văduvi)⁴.

Timp de peste trei secole, registrele parohiale de stare civilă au fost singurele instrumente a fenomenului de stare civilă, fiind documentele de care se foloseau instituțiile statului pentru dovedirea stării civile ale persoanei⁵.

În cele ce urmează ne vom opri asupra Registrelor parohiale de stare civilă ale parohiei greco-catolice din Sângeorz-Băi, matricula cununaților în perioada 1886-1887. Pentru a fi mai ușor accesibile informațiile am decis utilizarea următoarei numerotări:

- 1 = numele, prenumele și statutul cununaților
- 2 = luna și ziua cununiei
- 3 = locul nașterii, strada și numărul casei
- 4 = confesiunea
- 5 = etatea (vârsta) cununaților, statutul lor de celibi sau văduvi.

¹ Valentin Istrate, „Colecția registrelor de stare civilă. Registre parohiale”, în *Angustia*, Sfântu Gheorghe, 1998, nr. 3, p. 371.

² *Ibidem*, p. 372; Liviu Moldovan, Înregistrarea de către biserici a botezătorilor, cununaților și înmormântărilor în Țările Române în secolele XVIII – XIX, în *Populație și societate. Izvoare de demografie istorică*, vol. III, ..., p. 137.

³ *Ibidem*.

⁴ Mircea Brie, *Familie și societate în nord-vestul Transilvaniei (a doua jumătate a secolului XIX – începutul secolului XX)*, Oradea, Editura Universității Oradea, 2008, p. 40.

⁵ Istrate, *Colecția...*, p. 373.

Alexandru DĂRĂBAN

6 = numele, prenumele, locuința și statutul părinților

7 = numele, prenumele, religia, locuința și statutul martorilor:

a) la învoirea liberă; b) la cununia însăși.

8 = preotul care a săvârșit cununia

9 = vestirea de trei ori și când? dacă au fost dispensați și de la care împiedicări?

1892

I

1. **Ștefan Strugariu** – june civil de plugar, **Mărina Partene** – jună de plugar.
2. 8 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 630.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 242.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 29 ani, mireasa: 25 ani, celibi.
6. Tata: Samoil Strugariu.
Mama: Dochia Maxim Partene.
7. a) Precup Varvari și Ioan L. Pop, căsătoriți.
b) Larion Șot și Paraschiva, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 7, 14 și 20 noiembrie 1891, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.123 din 6 februarie¹.

II

1. **Maxim Anton (Puciu)** – june de plugar, **Saveta Budușianu** – jună de plugar.
2. 12 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Strada Principală, nr. 625.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 87.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 23 ani, celibi.
6. Tata: Iacob Anton (Puciu).
Mama: Ioana Cosma Budușianu.
7. a) Alexandru Budușianu și Andron Șorobetea, căsătoriți.
b) Ioan P. Pop și Nastasia, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 24, 31 ianuarie și 7 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.123 din 6 februarie².

¹ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Bistrița-Năsăud (SJANB-N), fond Registrele parohiale de stare civile, Oficiul parohial greco-catolic Sângeorz-Băi, Matricula cununaților nr. 612, anii 1884-1911, p. 24-25, poz. 1.

² Ibidem, poz. 2.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

III

1. **Costan S. Costan** – văduv, plugar, **Maria Berciu** – văduvă de plugar.
2. 12 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 261.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 263.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 43 ani, mireasa: 38 ani, văduvi.
6. Văduv.
Văduvă.
7. a) Pavel Șirlincan și Ioan T. Flore, căsătoriți.
b) Filimon Costan și Titiana, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 24, 31 ianuarie și 7 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.143 din 10 februarie¹.

IV

1. **Vasile Râmbulea** – june civil de plugar, **Maria Gagia** – fată de plugar.
2. 13 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Strada Principală, nr. 13.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, nr. 409.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 32 ani, mireasa: 26 ani, celibi.
6. Orfan.
Simion Gagia și Iftinia, soția sa.
7. a) Vasile Larionesi și I. T. Flore, căsătoriți, plugari.
b) Greasin Nicolai și Nastasia, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 24, 31 ianuarie și 7 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.148 din 11 februarie².

V

1. **Alexandru Varvari** – june civil de plugar, **Maria Rebrianu** – fată de plugar.
2. 13 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 312.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 283.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 28 ani, mireasa: 27 ani, celibi.
6. Mama: Iftinia, văduvă.
Mama: Ileana.
7. a) Maței Puițău și Toma Rebrianu.
b) Grigore Flore și Sofronia, soția sa.

¹ Ibidem, poz. 3.

² Idem, p. 25-26, poz. 4.

Alexandru DĂRĂBAN

8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 24, 31 ianuarie și 7 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.149 din 11 februarie¹.

VI

1. **George Moldovan** – june fierar, **Maria Ciobotariu** – jună de fierar.
2. 15 februarie.
3. mirele: născut în Rebrîșoara.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 36.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 18 ani, celibi.
6. Tata: Cifor Moldovan.
George Ciubotariu și Dochia.
7. a) Ioan Șpaimoc și Vasile Măriuş.
b) Arsenie Moldovan și Ileana, soția sa, din Ilva Mare.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 10, 17 și 18 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.156 din 11 februarie².

VII

1. **Anton Căilian (Alexi)** – june de plugar, **Maria Sohorca** – jună de plugar.
2. 18 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 184.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 133.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 27 ani, mireasa: 22 ani, celibi.
6. Tată adoptiv Ioan Căilian din Leșu.
Login și Eugenia.
7. a) Ioan C. Buia și Costan Oanea.
b) Nechita Miron și Titiana, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 31 ianuarie, 7 și 11 februarie, cu impediment canonic, grad VI (III) de consângeni, cu dispensa Ilustrității Sale D-lui Episcop nr.1021 din 12 februarie³.

VIII

1. **Cassian I. T. Flore** – june de plugar, **Ioana N. Flore** – jună de plugar.
2. 18 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 276.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Strada Morșan. (?), nr. 524.
4. ambii de confesiune greco-catolică.

¹ Ibidem, poz. 5.

² Ibidem, poz. 6.

³ Ibidem, poz. 7.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

5. mirele: 27 ani, mireasa: 18 ani, celibi.
6. Ion T. Flore și Todosia.
Nicolai Flore și Nastasia.
7. a) Nechita S. Costan și Pavel Șirlincan.
b) Iovu I. T. Flore și Saveta, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 24, 31 ianuarie și 7 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial nr.199 din 16 februarie¹.

IX

1. **Leonte Andressi (Miron)** – fecior de plugar, **Angilina I. P. Mecicu** – fată de plugar.
2. 20 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Pe Rogină, nr. 456.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 54.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 29 ani, mireasa: 25 ani, celibi.
6. Mama: Ana Cl. Andressi, văduvă.
Ioan Mecicu și Matroana, soția sa.
7. a) Ioan C. Buia și Ariton Andressi, căsătoriți.
b) Maxim Costan și Ileana, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 31 ianuarie, 7 și 11 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată².

X

1. **Isip T. Pop** – văduv, plugar, **Maria P. Mutu** – fată de plugar.
2. 20 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 104.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 303.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 49 ani, văduv; mireasa: 27 ani, celibă.
6. Nu este specificat nimic.
Orfană.
7. a) George Oanea și Alexandru Cucu, căsătoriți.
b) Filip Pop și Nastasia, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 7, 11 și 14 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată³.

¹ Ibidem, poz. 8.

² Ibidem, poz. 9.

³ Ibidem, poz. 10.

Alexandru DĂRĂBAN

XI

1. **Alexandru Oanea** – june de plugar, **Sofia Luci** – fată de plugar.
2. 22 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 47.
mireasa: născută în Sângeorgiu Peste Apă, nr. 258.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 26 ani, mireasa: 23 ani, celibi.
6. Tata: Costan Oanea.
Tata: Larion Luci.
7. a) Ioan C. Buia și Ioan C. Mecicu, căsătoriți.
b) Vasile Măriuș și Saveta, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 31 ianuarie, 7 și 11 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată¹.

XII

1. **Login Mutu** – văduv, plugar, **Paraschiva Treancă** – văduvă de plugar.
2. 26 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 304.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 335.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 40 ani, mireasa: 46 ani, văduvi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Artene Mutu și Larion Toader, căsătoriți, plugari.
b) Nu este specificat nimic.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 24, 31 ianuarie și 7 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 255 din 25 februarie².

XIII

1. **Toader Gagia** – june de plugar, **Ioana N. Gagia** – văduvă de plugar.
2. 27 februarie.
3. mirele: născut în Ilva Mică.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 82.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 27 ani, celib; mireasa: 40 ani, văduvă.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Ioan C. Buia și Gavrilă Haliță.
b) Ioan C. Buia și Maria, soția sa.

¹ Ibidem, poz. 11.² Idem, p. 26-27, poz. 12.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 31 ianuarie, 7 și 11 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 253 din 24 februarie¹.

XIV

1. **Mihail Miron** – june de plugar, **Elisaveta Bâznog** – fată de plugar.
2. 30 mai.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 260.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 249.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 27 ani, mireasa: 21 ani, celibi.
6. **Simion Miron** și **Eugenia**, plugari.
Roman Bâznog și **Maria**, soția sa.
7. a) **Simion Miron** și **Roman Bâznog**, plugari, căsătoriți.
b) **Filip Miron** și **Paraschiva**, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 8, 15 și 22 mai, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr din 28 mai².

XV

1. **Ilie Andrei** – june de plugar, **Firoana Andressi** – fată de plugar.
2. 4 iunie.
3. mirele: născut în Parva.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Valea Borcut, nr. 537.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 25 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) **Ioan II. Andressi** și **George Andrei**, căsătoriți, plugari.
b) **Simion Andrei** și **Floarea**, soția sa, din Parva.
8. **Silviu Sohorca**, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 8, 15 și 22 mai, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 175 din 2 iunie³.

XVI

1. **Nicolae S. Sohorca** – june ostaș de plugar, **Ana Rățoi** – fată de plugar.
2. 11 iulie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 332.

¹ Ibidem, poz. 13.

² Ibidem, poz. 14.

³ Ibidem, poz. 15.

Alexandru DĂRĂBAN

- mireasa: născută în Sângeorgiu, Strada Principală, nr. 382.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
 5. mirele: 27 ani, mireasa: 22 ani, celibi.
 6. Tata: Simion C. Sohorca, plugar.
Mama: Todosia Gr. Rățoi, fată căzută de plugar.
 7. a) Leon Nicolai și Roman Rățoi, plugari.
b) George Sohorca și Melania, soția sa.
 8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
 9. Vestit de 3 ori: 5, 6 și 12 iunie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 200 din 11 iunie¹.

XVII

1. **Cornel Lazar** – june civil de plugar, **Saveta Pop** – fată de plugar.
2. 11 iulie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 361.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 179.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 23 ani, mireasa: 22 ani, celibi.
6. Ilie A. Lazar și Cătălina, plugari.
Orfană.
7. a) Grigore Pop și Isip Lazar, plugari, căsătoriți.
b) Anchidim Cărcu și Paraschiva, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 12, 19 și 26 iunie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 200 din 11 iunie².

XVIII

1. **Clement Lăcătuș** - june de fierar, **Maria I. Todora Banu** – jună de zilier.
2. 12 septembrie.
3. mirele: născut în Maieru sau Feldru.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 17 ani, celibi.
6. Tata: Ioan Lăcătuș, locuitor în Feldru.
Ion și Cosmiana.
7. a) Artene Jarda și Ion Banu, căsătoriți.
b) Cifor Nuțiu și Todora, soția sa, din Maieru.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit: 27, 28 august și 4 septembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 169 din 11 septembrie³.

¹ Ibidem, poz. 16.

² Ibidem, poz. 17.

³ Ibidem, poz. 18.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

XIX

1. **Luca Strugariu** – june civil, **Ana Costan** – văduvă.
2. 10 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 213.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 484.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 45 ani, celib; mireasa: 27 ani, văduvă.
6. Gherasim Strugariu și Ioana, soția sa.
Văduvă.
7. a) Larion Miștiu și Larion Șot, căsătoriți.
b) Ioan Fl. Buia și Nastasia, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 9, 16 și 23 octombrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 277 din 10 noiembrie¹.

XX

1. **Ioan Moldovan (Lența)** – june zilier, **Matroana I. Parasca Cirilă (Gongoi)** – fată de zilier.
2. 17 noiembrie.
3. mirele: născut în Maieru.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Valea Șcezii, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 30 ani, mireasa: 16 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Mama: Nastasia Ion Cirilă, fată de zilier.
7. a) Dumitru Poliac și Lazar Ciubotariu, căsătoriți.
b) Cassian Varga și Nastasia, soția sa, zilieri.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 291 din 16 noiembrie².

XXI

1. **Dănilă Șorecău** – june de plugar, **Nastasia Lupșor (Mogin)** – fată de plugar.
2. 19 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Valea Borcut, nr. 563.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Strada Principală, nr. 401.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 24 ani, mireasa: 21 ani, celibi.
6. Ioan și Ileana, plugari.
Andrei și Maria, plugari.
7. a) Ioan Râmbulea și Precup Varvari, căsătoriți.

¹ Idem, p. 27-28, poz. 19.

² Ibidem, poz. 20.

Alexandru DĂRĂBAN

- b) Ioan Râmbulea (Uscatu) și Senia, soția sa.
- 8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
- 9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 302 din 19 noiembrie¹.

XXII

- 1. **Tănasă Nițiu** – fecior de plugar, **Sofronia Andressi** – fată de plugar.
- 2. 24 noiembrie.
- 3. mirele: născut în Sângeorgiu, Strada principală, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Valea Borcut, fără număr.
- 4. ambii de confesiune greco-catolică.
- 5. mirele: 26 ani, mireasa: 28 ani, celibi.
- 6. Nu este specificat nimic.
Tată: Toader Andressi, văduv.
- 7. a) Calistru Mihăilă și Maxim Nicolai, căsătoriți.
b) Pavel Șirlincan și Sofia, soția sa.
- 8. Vasile Pop, capelan.
- 9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată².

XXIII

- 1. **Maxim Jojă** – fecior de plugar, **Ioana Gagia** – fată de plugar.
- 2. 24 noiembrie.
- 3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
- 4. ambii de confesiune greco-catolică.
- 5. mirele: 29 ani, mireasa: 24 ani, celibi.
- 6. Mamă: Cristina, văduvă.
Simion Gagia și Iftinia.
- 7. a) Costan Oanea și Toader Andressi, căsătoriți.
b) Pantelimon Oanea și Pelagia, soția sa.
- 8. Vasile Pop, capelan.
- 9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată³.

XXIV

- 1. **Filip Sălăgianu** – fecior de plugar, **Ana Flore** – fată de plugar.
- 2. 24 noiembrie.
- 3. mirele: născut în Maieru.

¹ Ibidem, poz. 21.

² Ibidem, poz. 22.

³ Ibidem, poz. 23.

Cununății din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

- mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
 5. mirele: 25 ani, mireasa: 22 ani, celibi.
 6. Nu este specificat nimic.
Tata: Dănilă Flore.
 7. a) Dumitru Poliac și Dănilă Flore, căsătoriți.
b) Toma Puițău și Sofronia, soția sa.
 8. Vasile Pop, capelan.
 9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată¹.

XXV

1. **Samson Avram** – văduv, plugar, **Titiana Rusu** – văduvă de plugar.
2. 24 noiembrie.
3. mirele: născut în Maieru.
mireasa: născută în Maieru, locuiește în Sângeorgiu, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 61 ani, mireasa: 48 ani, văduvi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) S-au prezentat înaintea oficiului parohial din Maieru.
b) Dumitru Boșca, învățător și Senia, soția sa, din Maieru.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată².

XXVI

1. **Toma Doci** – văduv, plugar, **Cătălina Buia** – văduvă de plugar.
2. 24 noiembrie.
3. mirele: născut în Feldru.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 63 ani, mireasa: 57 ani, văduvi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Ioan Ochiu Andressi și Larion Oproie, căsătoriți.
b) Larion Oproie și Varvara, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată³.

¹ Ibidem, poz. 24.

² Ibidem, poz. 25.

³ Ibidem, poz. 26.

Alexandru DĂRĂBAN

XXVII

1. **Pavel Gagia** – fecior, zilier, **Nastasia Dărăban** – fată de plugar.
2. 26 noiembrie.
3. mirele: născut în Săcelul Marmației.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 38 ani, mireasa: 33 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Mama: Paraschiva, văduvă.
7. a) Nechita Dărăban și Larion Flore.
b) Emanuil Pop și Todora, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 6, 7 și 13 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată¹.

*

În anul 1892 au avut loc 27 căsătorii, toate fiind între persoane de confesiune greco-catolică, 20 perechi fiind celibi, celibi+văduvi au fost 3, iar 4 fiind între văduvi. Cununiile au fost săvârșite în număr de 11 de preotul Silviu Sohorca, administratorul parohial greco-catolic al Sângeorzului, iar celelalte 16 cununii au fost săvârșite de capelanul Vasile Pop. Au fost 8 cazuri cu mirii născuți în alte localități, iar restul s-au născut în Sângeorgiu. În ceea ce privește părinții, nu este menționat niciunul dintre părinți sau a unuia dintre părinți în 15 cazuri și 7 cu părinți văduvi. În 5 cazuri era trecut numai numele mamei, iar în 9 cazuri numai numele tatălui. De asemenea s-au înregistrat 3 cazuri de orfani. 26 cununiiile s-au făcut cu dispensă aprobată de oficiul vicarial de la Năsăud, iar una cu un impediment canonic de consângeni gradul VI(III) cu dispensa aprobată de Episcopul greco-catolic din Gherla. A fost și un caz când mama unuia dintre miri avea statutul de fată căzută.

1893

I

1. **Eliseu N. Pop** – văduv, plugar, **Ioana Jojă** – fată de plugar.
2. 30 ianuarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Strada Principală, nr. 623.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Perșia, nr. 623.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 32 ani, văduv; mireasa: 25 ani, celibă.
6. Nu este specificat nimic.
Mama: Maria Ioan Jojă, văduvă.
7. a) Larion Solovestru, Toader Pop, Petre Jojă, toți căsătoriți.
b) Toader N. Pop și Raveca, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 18, 22 și 29 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 33 din 30 ianuarie¹.

¹ Idem, p. 28-29, poz. 27.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

II

1. **Ioan P. Petrașcu** – june de plugar, **Saveta I. Marica** – fată de plugar.
2. 30 ianuarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Strada Principală, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 32 ani, mireasa: 25 ani, celibi.
6. Mama: Senia Petrașcu, văduvă.
Mama: Cătălina I. Marica, văduvă.
7. a) Vasile Petrașcu și Procopiu Buia, căsătoriți.
b) Alexandru Cucu și Maria, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 18, 22 și 29 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 33 din 30 ianuarie².

III

1. **Ioan T. Șteopoe** – june de plugar, **Mărina Georgeș** - fată de plugar.
2. 31 ianuarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Valea Borcut, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 24 ani, celibi.
6. Tănase și Irina, soția sa.
Silivan și Paraschiva, soția sa.
7. a) George Bulța și Donisă L. Costan.
b) Emil Șteopoe și Nastasia, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 2 ori: 22 și 29 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa de la 3-a vestire prin oficiului vicarial, nr. 31 din 30 ianuarie³.

IV

1. **Donisă Borgovan** – june de plugar, **Lucreția Jarda** – jună de plugar.
2. 5 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Strada Principală, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 30 ani, mireasa: 22 ani, celibi.
6. Tata: George Borgovan.
Mama: Catirina.
7. a) Filip Șpaimoc și Vasile Berciu, căsătoriți.

¹ Ibidem, poz. 1.

² Ibidem, poz. 2.

³ Ibidem, poz. 3.

Alexandru DĂRĂBAN

- b) Ioan Mihoc și Nastasia, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 18, 22 și 29 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 36 din 4 februarie¹.

V

1. **Sevastian Olariu** – june de plugar, **Ioana L. Bolfă** – fată de plugar.
2. 5 februarie.
3. mirele: născut în Șanț (Rodna Nouă), nr. 130.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Strada Principală nr. 385/272.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 19 ani, celibi.
6. Sidor și Dochia.
Leon și Catirina.
7. a) Login Sohorca și Ioan Olariu.
b) Scridon Filipoi și Ioana, soția sa, din Șanț.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 2 ori: 22 și 29 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa de la 3-a vestire prin oficiului vicarial, nr. 39 din 1 februarie².

VI

1. **Ioan P. Mutu** – june de plugar, **Ana I. Varvari** – fată de plugar.
2. 5 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 33 ani, mireasa: 29 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Ilie și Ioana.
7. a) Ioan Varvari și Macavei Irimie, căsătoriți.
b) Moisa Râmbulea și Ioana, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 18, 22 și 29 ianuarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 56 din 4 februarie³.

VII

1. **Flore Hâruga** – june de plugar, **Cătălina Alexi** – jună de plugar.
2. 6 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, nr. 194.

¹ Ibidem, poz. 4.

² Ibidem, poz. 5.

³ Ibidem, poz. 6.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 26 ani, mireasa: 23 ani, celibi.
6. Filip și Ana.
Gavrilă și Dochia.
7. a) Cifor Ianoș și George Bulța.
b) Ilie Neamțu și Ana, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 ianuarie și 5 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 61 din 4 februarie¹.

VIII

1. **Larion M. Eremie** – june de plugar, **Maria Jarda** – fată de plugar.
2. 6 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 27 ani, mireasa: 19 ani, celibi.
6. Macavei și Sofia.
Tata: Simion Jarda.
7. a) Ioan Varvari și George Bulța.
b) Ioan Sohorca și Maria, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 ianuarie și 5 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 56 din 4 februarie².

IX

1. **Alexa Luci** – june de plugar, **Ioana P. Șpaimoc** – jună de plugar.
2. 9 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 23 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Filip și Senia.
7. a) Artene Jarda și George Borgovan.
b) Isip Lazar și Irina, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 ianuarie și 5 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 56 din 4 februarie³.

¹ Idem, p. 29-30, poz. 7.

² Ibidem, poz. 8.

³ Ibidem, poz. 9.

Alexandru DĂRĂBAN

X

1. **Donisă Bulța** – june de plugar, **Saveta Costan** – fată de plugar.
2. 11 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Valea Borcut, nr. 99.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, nr. 99.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 28 ani, mireasa: 21 ani, celibi.
6. Mama: Maria, văduvă.
Donisă și Maria.
7. a) Tănase Șteopoe și Ilie Neamțu.
b) Ioan Scr. Șpaimoc și Nastasia, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 ianuarie și 5 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 56 din 9 februarie¹.

XI

1. **George Tămaș** - june de plugar, **Dochia F. Buia** – fată de plugar.
2. 11 februarie.
3. mirele: născut în Mititei.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 30 ani, mireasa: 27 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Larion Oproae și Filip Hâruga.
b) Larion Oproae și Varvara, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 ianuarie și 5 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 127 din 9 februarie².

XII

1. **Ioan Alexi** – văduv, plugar, **Ioana I. D. Hâruga** – văduvă de plugar.
2. 11 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 37 ani, mireasa: 42 ani, văduvi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Filip Hâruga și Artene Alexi.
b) Gavrilă Alexi și Dochia, soția sa.

¹ Ibidem, poz. 10.

² Ibidem, poz. 11.

Cununății din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 ianuarie și 5 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 127 din 9 februarie¹.

XIII

1. **Ștefan Bența** – june civil de plugar, **Maria A. Luci** – jună de plugar.
2. 12 februarie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 27 ani, mireasa: 21 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Tata: Anchidim.
7. a) Ioan P. Pop și Grigore Leuca.
b) Ștefan Petroe și Iftinia, soția sa.
8. Vasile Pop, capelan.
9. Vestit de 3 ori: 5, 11 și 12 februarie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 124 din 9 februarie².

XIV

1. **Carol Wagner** – june, faur, **Ioana Andronesi** – jună.
2. 18 februarie.
3. mirele: născut în Năsăud.
mireasa: născută în Maieru.
4. mirele evanghelic reformat, mireasa greco-catolică.
5. mirele: 28 ani, mireasa: 20 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Mama: Angilina Andronesi, măritată Rebrian.
7. a) Toma Rebrian și Precup Varvari.
b) Lazar Iujan și Irina, soția sa, din Maieru.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 19, 26 iunie și 3 iulie 1892; impediment: disparate culturile, cu dispensa oficiului vicarial, nr. 173 din 17 februarie³.

XV

1. **Ioan Morariu** – june de plugar, **Saveta Șot** – jună de plugar.
2. 3 iunie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Strada Principală, fără număr.

¹ Ibidem, poz. 12.

² Ibidem, poz. 13.

³ Idem, p. 30-31, poz. 14.

Alexandru DĂRĂBAN

- mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
 5. mirele: 26 ani, mireasa: 19 ani, celibi.
 6. Luca și Ana, plugari.
Alexandru și Iftinia.
 7. a) Donisă Pop și Maftei Partene.
b) Vartolomeu Șorobetea și Nastasia, soția sa.
 8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
 9. Vestit de 3 ori: 18, 25 mai și 2 iunie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată¹.

XVI

1. **Alexandru Scr. Pop** – june civil, **Saveta Buia** – jună.
2. 18 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Valea Borcut, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 27 ani, mireasa: 22 ani, celibi.
6. Tata: Scridon Pop.
Gavrilă și Maria.
7. a) Iacob Pop, văduv și Silivan Buia, necăsătorit.
b) Anton Lica și Cătălina, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 24 septembrie, 1 și 8 octombrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată².

XVII

1. **Alexă Șofrone** – văduv, **Iftinia Luci (Treancă)** – văduvă.
2. 18 noiembrie.
3. mirele: născut în Feldru.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 47 ani, mireasa: 46 ani, văduvi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Alexă Buia și Ioan Olariu, căsătoriți.
b) Cifor Corcode și Dochia, soția sa, din Feldru.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 22, 29 octombrie și 5 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată³.

¹ Ibidem, poz. 15.

² Ibidem, poz. 16.

³ Ibidem, poz. 17.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

XVIII

1. **Alexandru Buia** – june, ostaș concediu, **Cătălina Pisa** - jună.
2. 19 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Strada Principală, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 25 ani, mireasa: 21 ani, celibi.
6. Ștefan Buia și Ioana, soția sa.
Ioan Pisa și Ioana.
7. a) Ilie Alexi și George Buga, căsătoriți.
b) Simion Alexi și Ioana, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 29 octombrie, 5 și 7 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată¹.

XIX

1. **Teodor Mihali** – june, **Ana Bulbuc** – jună, căzută.
2. 23 noiembrie.
3. mirele: născut în Săcel Maramureș.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 29 ani, mireasa: 26 ani, celibi.
6. Nu este specificat nimic.
Nu este specificat nimic.
7. a) Alexă Pop și Precup Varvari.
b) Grigore Puițău, căsătorit și Maria P. Lazar, văduvă.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 5, 7 și 12 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată².

XX

1. **Alexandru Sohorca** – june, **Saveta Sohorca** – jună.
2. 23 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
6. Mama: Sofronia T. Sohorca, văduvă.
Nu este specificat nimic.
7. a) Ioan M. Sohorca și Ioan N. Sohorca, căsătoriți.
b) Ioan N. Sohorca și Maria, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.

¹ Ibidem, poz. 18.

² Ibidem, poz. 19.

Alexandru DĂRĂBAN

9. Vestit de 3 ori: 5, 7 și 12 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată¹.

XXI

1. **Ilie Siminic** – june, **Floarea Marica** – jună.
2. 25 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Peste Apă, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 23 ani, mireasa: 20 ani, celibi.
6. Ioan Iac. Siminic și Iftinia, soția sa.
Ștefan N. Marica și Tecla.
7. a) Precup Varvari și Ștefan Marica, căsătoriți.
b) Tofan Siminic și Maria, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Vestit de 3 ori: 7, 12 și 19 noiembrie, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată².

XXII

1. **Roman Ciociu** – june, **Maria P. Jojă** – fată căzută.
2. 25 noiembrie.
3. mirele: născut în Sângeorgiu, Pe Rogină, fără număr.
mireasa: născută în Sângeorgiu, Între Uliți, fără număr.
4. ambii de confesiune greco-catolică.
5. mirele: 26 ani, mireasa: 27 ani, celibi.
6. Petre Ciociu și Todoră.
Mama: Iftinia Filip Mihăilă, văduvă.
7. a) Ioan Mihăilă și Petre Ciociu, căsătoriți.
b) Alexandru Mărcuș și Tecla, soția sa.
8. Silviu Sohorca, administrator parohial.
9. Reînnoit vestirile din august 1892 în 5, 7 și 12 noiembrie 1893, fără impedimente, cu dispensa oficiului vicarial, fără număr și dată³.

*

În anul 1893 au avut loc 22 căsătorii, 21 fiind între persoane de confesiune greco-catolică, fiind un caz cu mirele evanghelic reformat, 19 perechi fiind celibi, celibi+văduvi au fost 1, iar 2 fiind între văduvi. Cununiile au fost săvârșite în număr de 11 de preotul Silviu Sohorca, administratorul parohial greco-catolic al Sângeorzului, iar celelalte 11 cununii au fost săvârșite de capelanul Vasile Pop. Au fost 5 cazuri cu mirii născuți în alte localități, iar restul s-au născut în Sângeorgiu. În ceea ce privește părinții, nu este menționat niciunul dintre părinți în 15, cazuri sau a unuia dintre părinți în 12 cazuri și 6 cu părinți văduvi. În 8 cazuri era trecut numai

¹ Ibidem, poz. 20.

² Idem, p. 31-32, poz. 21.

³ Ibidem, poz. 22.

Cununații din Sângeorz-Băi în perioada anilor 1892-1893

numele mamei, iar în 4 cazuri numai numele tatălui. Din numărul total de cununii 20 s-au făcut cu dispensă aprobată de oficiul vicarial de la Năsăud, una cu dispensă la a treia vestire și una cu reînnoirea vestirii de la un an la altul. Au fost două cazuri când două dintre viitoarele mirese aveau statutul de fete căzute.

O mică clarificare în genealogia familiei mele

ALEXANDRU DĂRĂBAN

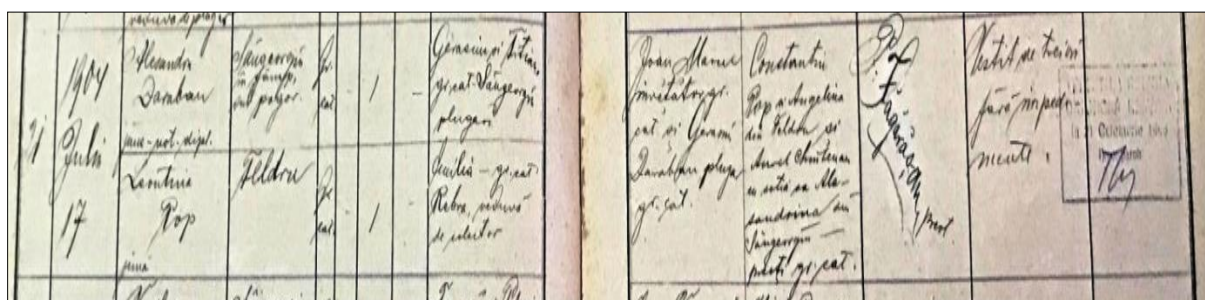
În anul 2015 Elisabeta Scurtu publica în revista „Pisani Sângeorzene” un articol privind genealogia militarului Vasile Dărăban din Sângeorz-Băi în secolul al XIX-lea¹. Familiile Dărăban se numărau printre familiile de vază ale Sângeorzului, membrii ei fiind oameni harnici, posesori de mari suprafețe de pământ, agricultori, economi, militari, notari, comercianți sau boltași².

În cele ce urmează ne vom ocupa de Vasile Dărăban care „s-a născut în 1798 în Sângeorz, iar din căsătoria sa cu Eudochia au rezultat șase copii. Cel mai mare a fost Nechita, urmat de Emil, Maria, Eudochia, Iftimia și Senia”³.

Nechita, primul fecior, s-a născut în 1819, a fost militar ca și tatăl său. S-a căsătorit cu Parasca al lui George Șpaimoc în 24 octombrie 1842 și au avut patru copii: Gerasim (Gherasim), Daniel, Iuliana și Ana⁴.

Numele familiei în localitate a fost dus mai departe de Gerasim care s-a căsătorit cu Titiana Buia, având trei copii: Ana care s-a căsătorit cu Maxim Bulța, Sorin care a decedat la opt zile de la naștere și Alexandru care s-a căsătorit cu Leontina Pop din Feldru⁵.

Ne vom opri asupra lui Alexandru care a făcut carte, fiind beneficiar al unei burse grănicerești când își efectua studiile la Târgu Mureș în anii 1902/1903⁶. Pentru o perioadă de timp a deținut funcția de notar în Sângeorz⁷. A avut doi fii, Emil și Silviu, ultimul decedând de tânăr.

¹ Elisabeta Scurtu, *Genealogia militarului Vasile Dărăban din Sângeorz-Băi în secolul al XIX-lea*, în „Pisani Sângeorzene”, Sângeorz-Băi, 2015, nr. 1(29), p. 31-33.

² *Ibidem*, p. 31.

³ *Ibidem*, p. 32.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, p. 33.

⁶ Lazăr Ureche, *Fondurile grănicerești născute (1851-1918)*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, p. 192.

⁷ Elisabeta Scurtu, *op. cit.*, p. 33.

Alexandru DĂRĂBAN

După am spus mai sus, Alexandru s-a căsătorit cu Leontina Pop din Feldru, acest fapt petrecându-se la data de 17 iulie 1904. Din registrele de stare civilă întocmite în acel an, se poate vedea că Leontina Pop era orfană de tată, iar mama ei era Emilia, văduvă de colector din Rebra. Registrele aveau o rubrică, intitulată „Numele și Conumele, Religiunea, locuința și statul Mărturiilor”, împărțită la rândul ei în alte două subrubrici: „La învoirea liberă înainte de cununie” și „La cununia însăși”. În prima subrubrică erau completate numele Ioan Marcu – învățător greco-catolic și Gerasim Dărăban – tatăl mirelui. În cea de-a doua subrubrică au avut naș de cununie pe Constantin Pop cu soția Angelina din Feldru și Aurel Chintean cu soția Alexandrina din Sângeorgiu, ambii preoți greco-catolici¹.

Am făcut această clarificare amintind faptul că Alexandru a fost străbunicul meu. Totodată trebuie spus faptul că tatăl miresei a fost frate cu preotul greco-catolic Constantin Pop, iar Angelina, soția lui, a fost soră cu poetul George Coșbuc.

Preotul Constantin Pop și soția Angelina, născută Coșbuc².

¹ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Bistrița-Năsăud (SJANBN), Fond *Registrele parohiale de stare civilă Oficiul parohial greco-catolic Sângeorz-Băi, Matricula cununaților nr. 612, anii 1884-1911*, p. 64-65, poz. 21.

² SJANBN, Fond *Anton Coșbuc*, dosar 428- 429, nenumărată.

RESTITUIRI

Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană

MAXIM POP

Filip, unul dintre cei trei legați¹, a mulțumit sinodului pentru ca sfinții membri s-au alăturat pe lângă sfântul cap, bine știind cum că Petru e capul întregii credințe și a apostolilor. După aceea a cerut actele sinodale de până acum ca să le întărească. Cererea i s-a împlinit și cu aceasta ședința s-a închis.

În ședința a treia, la 11 iulie, au declarat legații pontificali cum că sentința adusă e deplin canonică și corespunzătoare disciplinei bisericești, – la mandatul pontifului se roagă să se citească încă o dată actele ședinței prime în fața lor, ceea ce s-a și întâmplat. Toți episcopii adunați au scris după aceea o epistolă sinodală către împărați în care, după expunerea întregii proceduri, se roagă să le concedă a consacra alt episcop în locul lui Nestorie, ca apoi să se poată întoarce îndărăpt. În altă epistolă către clerul și poporul din capitală și-au exprimat speranța ca în curând se va putea afla un episcop demn pentru capitală. În ședințele următoare, pe lângă altele, s-a decis suspendarea lui Ioan care, citat de trei ori, n-a voit să se prezinte. Decizia conciliului² în contra lui Chiril și a partizanilor săi s-a declarat de nulă. Despre depunerea lui Ioan a raportat sinodul la împărat. Asemenea s-a raportat despre toate și pontifului Celestin.

Conciliul a ținut șapte ședințe și s-a ținut și încheiat în mod curat bisericesc fără de comiții și soldații împărătești și în butul³ comiților și soldaților împărătești a pășit în contra lui Nestorie și Ioan, care aveau pe comiți și soldați pentru sine, și pe cel dintâi l-au depus, pe cel de-al doilea l-au suspendat din oficiu. Superbia⁴ clerului bizantin a fost umilită, însă fiind Nestorie străin, răsturnarea lui pentru ținuta sa mai departe a rămas fără influență mare. Scaunul Alexandriei, prin dovedirea ortodoxiei și energia lui Chiril, a strălucit din nou. Reîntoarcerea lui a fost un triumf. Primatul episcopului roman s-a dezvoltat înaintea orientalilor în modul cel mai evident. Nu numai au pronunțat legații deplina putere jurisdicțională provenită de la Sfântul Petru, fără să contrazică cineva, ci și părinții înșiși prin aclamările lor și manifestările oficiale au arătat în modul cel mai evident reverența lor față de acela. Roma și Alexandria, cele dintâi două scaune, au fost aici mai strâns împreunate și și-au conservat vechea glorie, care nu s-a slăbit nici față de răsăritul soare din Constantinopol, iar

¹ Ambasador, delegat, legat papal.

² Reuniune a prelaților schismatici.

³ În ciuda, în pofida (cuiva).

⁴ Insolentă, mândrie, orgoliu, semeție, îngâmfare.

Maxim POP

acum prin petele aflate în acest scaun au fost cu atât mai lucitoare. Scaunul patriarhal a devenit în umbră prin purtarea lui Ioan și precumpănirea nestorienilor care, altcum, pretutindenea au fost proscrisi. Juvenal din Ierusalim a încercat ocazia de a-și face destul ambiției sale în privința rangului, lucru care n-a fost rar la prelații din Orient și care, și acum, a dat probe despre o mare slăbiciune internă a bisericii grecești, care apoi s-a dat la deplina lumină în conciliul latiocinal¹ din Efes în certele monofizite².

La curte au fost diverse păreri. Comitele Ioan era de părere să se aprobe depunerea lui Nestorie, Chiril și Memnon, ceilalți episcopi să se astrângă³ a se întruni și a se înțelege asupra doctrinei. El a fost trimis la Efes cu un căpitan de la gardă. Confuzia cauzată de Candidian și Irineu prin aceasta a crescut. După încercări deșarte a înfăptui o înțelegere – care era imposibilă – lasă să se aresteze pe toți trei. Nestorie a fost încredințat favoritorului⁴ său Candidian, Chiril și Memnon au fost păziți de soldați care erau postați la ușă. Era vorba să-i trimită în exil. Ei s-au plâns la împăratul, – epistolele lor însă au fost prinse de partizanii lui Nestorie. În Constantinopol a fost ajuns lucrul până acolo încât Irineu a lăsat să publice în catedrale depunerea lui Chiril. Prin un cerșetor au trimis părinții sinodului alte scrisori către episcopii, clerul și arhimandriții din Constantinopol. Călugării și arhimandriții, cu arhimandritul Dalmatiu care de 48 de ani nu ieșise din mănăstire – nici la rugarea împăratului – au mers cântând psalmi până la palatul împăratesc. Arhimandriții au intrat în palat, călugării și poporul au așteptat afară. Căpătând arhimandriții răspuns favorabil, au ieșit afară și, în procesiune, au mers până la biserica Sfântul Mochie. Aici s-a citit scrisoarea sinodului. Poporul a strigat: „Anatema Nestorie”. De pe amvon a expus Dalmatiu toți pașii care i-a făcut dânsul în cauza sinodului din Efes. Clerul din Constantinopol încă s-a interpus la împăratul în această afacere. Pe părinții sinodului din Efes însă i-a lăudat, atât episcopii, cât și clerul din Constantinopol cu Dalmatiu în frunte pentru statornicia lor.

În urma acesteia, împăratul a demandat⁵ ambelor partide din Efes să trimită deputați în Constantinopol care să expună verbal toată cauza la curte. Din partea sinodului s-au ales opt deputați cărora li s-au demandat să nu comunice cu Ioan din Antiohia și conciliabulul său nici la mandatul împăratului până nu vor subscrie depunerea lui Nestorie, nu vor ruga în scris sinodul de iertare pentru vătămrile făcute președintelui aceluia și nu vor lucra împreună cu deputații sinodului pentru eliberarea lui Chiril și Memnon. Afară de aceea, le-au dat și memorande în care se răsfrânge asertele orientalilor și o scrisoare către împăratul în care se roagă, mai ales, pentru eliberarea lui Chiril și Memnon. Orientalii încă au trimis opt deputați. În instrucțiunea lor li se lăsa voia liberă a lucra după buna lor chibzuială, afară de capitolele (anathematismii) lui Chiril pe care n-au să-i primească.

Întru aceea împăratul și-a schimbat părerile demandând deputaților să rămână în Calcedon. În intervalul de la pornirea deputaților din Efes și până la sosirea lor în Calcedon a primit Nestorie ordin să se despartă din Efes și să meargă unde va voi. La rugarea lui i s-a conces să meargă la mănăstirea Sfânta Ecaterina din Antiohia și i s-au dat și cele de lipsă pentru călătorie și serviciu.

În răspunsul ce l-a dat prefectului Antiohiei când i-a demandat să iasă din Efes, mulțumește și afirmă cum că pentru el nu-i nimic mai onorific decât a fi depărtat pentru religie. Numai de aceea se roagă ca scrierile lui Chiril (înțelege cu deosebire anathematismii) să

¹ Extins.

² Cf. Hergenröther, l. c., p. 53 și următoarele; Rohrbacher, tom VIII, p. 66.

³ A se aduna, a se întruni.

⁴ Unul care favorizează.

⁵ A poruncit, a ordonat.

Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană

fie oprite prin emis împărătesc ca nu cumva prin ele să se ducă în rătăcire cei simpli. Ajungând deputații în Calcedon, veni și împăratul. În președinția lui se ținură cinci ședințe, însă fără nici un rezultat. Orientalii așteptară să se țină și a șasea ședință, împăratul însă s-a reîntors în Constantinopol, pe dânșii i-a lăsat în Calcedon, pe catolici i-a provocat să vină în Constantinopol să aleagă alt episcop în locul lui Nestorie. Orientalii s-au plâns din nou la împăratul. Acesta n-a luat în considerație plânsurile lor, ci din contră, a dat un decret în care a demandat ca episcopii orientali să se reîntoarcă în țările și la bisericile lor, sinodul să se dizolve, Chiril să se reîntoarcă în Alexandria, Memnon să rămână episcop în Efes.

Deputații catolici merseră în capitală la alegere. Candidați au fost mai întâi doi, ca și la alegerea lui Nestorie, și adică: eruditul preot Filip Sidetes și episcopul Proclu, ales mai înainte de episcop în Cizic, însă fără de a fi primit de credincioșii de acolo. Chiar alegerea aceasta a fost piedica alegerii sale de episcop a capitalei. Astfel se întruniră în persoana lui Maximian, ieromonahul de la biserica din Constantinopol. El s-a născut în Roma, a servit mult în clerul din Constantinopol și prin pietatea și prin viața sa retrasă și-a câștigat stima. Alegerea s-a întâmplat în 25 octombrie cu consensul împăratului, clerului și a poporului. Episcopii întruniți la alegere, împăratul și, probabil, și clerul și poporul au scris pontificelui despre alegerea lui Maximian¹.

Epistolele s-au trimis prin o deputațiune care ajunse la Roma pe la sărbătorile Crăciunului. Pontificele Celestin, din partea sa, a trimis prin aceeași deputațiune patru scrisori cu data 15 martie 432. Una din ele adresată episcopilor care au participat la conciliul efesean, alta împăratului Teodosiu, a treia lui Maximian și a patra clerului și poporului din Constantinopol. Pontificele își exprimă bucuria pentru învingerea credinței ortodoxe asupra eresului, laudă statornicia lor și îndemna pe Maximian să năzuiască a-și însuși zelul lui Chrisostom, privegherea lui Atic, simplitatea lui Sisiniu.

Maximian cu episcopii întruniți la alegere au scris lui Chiril, asemenea celorlalți episcopi, cărora le-a comunicat și concluziile conciliului efesean. Chiril, în răspunsul său, a expus pe scurt doctrina bisericii despre înțarnare.

În 26 iulie 432 a murit pontificele Celestin. Pe scaunul pontifical s-a înălțat Sist III, preot la biserica din Roma, care s-a consacrat în prezența alor doi episcopi orientali. Îndată după suirea sa pe tron a aprobat concluziile conciliului efesean și a lucrat pentru stabilirea păcii în biserică. Asemenea a stăruit și împăratul, care consultându-se cu Maximian și ceilalți episcopi, a scris lui Ioan din Antiohia cum că e dureros ca învățătorii păcii au sigur lipsă de a fi admoniați² să trăiască în pace, de aceea îl provoacă să meargă în Nicomidia, unde va merge și Chiril și acolo să se împace. Mai departe a ordonat ca ambii să meargă fără suită, numai cu câțiva clerici pentru serviciu. Cu scrisoarea a trimis pe tribunul și notarul Aristolau. Tot atunci a scris și Sfântului Simeon stâlpnicul³ și bătrânului episcop Acaciu din Berea, ca să se roage lui Dumnezeu pentru pacea bisericii. Convenirea în Nicomidia nu s-a întâmplat, însă totuși pacea

¹ Cf. Rohrbacher, l. c., p. 73 și 76.

² Admonestare.

³ Sfântul Simeon s-a născut în anul 388 la Sisanu în Cilicia. În etate de 10 ani a intrat în mănăstire, unde a petrecut doi ani. După aceea s-a mutat în alta, unde iar a petrecut doi ani. Aici s-a distins prin abstenență. Ceilalți călugări mâncau numai la două zile, el mânca numai o dată pe săptămână. În una din zile s-a încins cu o funie de frunze de finic peste trupul gol așa de tare cât funia a intrat în trup. Numai mirosul greu și sângele care curgea a descoperit lucrul. Trei zile au trebuit să ude veșmintele ca să le poată lua de pe trup, funia au tăiat-o medicii. Mai multe zile a zăcut ca mort în urma durerilor. După însănătoșire, superiorii l-au demisionat. El s-a dus în munți și s-a așezat în o cisternă seacă. După cinci zile l-au scos din ea superiorii mănăstirii cu o funie. După aceea s-a dus în Telanisis, un sătuc aproape

Maxim POP

s-a restituit, deoarece Ioan a ținut cu orientalii un sinod în Antiohia, în care s-au formulat 6 propozițiuni și s-a decis cum că cine primește una din acelea, e primit în comuniunea bisericească. Despre Nestorie însă n-a fost vorba.

Cea mai însemnată, după dâșii, era următoarea: trebuie să rămânem pe lângă simbolul nicean fără nici o adăugire și cu reieptarea¹ oricăror altor explicări care s-au dat în epistole și capitole (de Chiril, se înțelege), numai după acea explicare să se primească care a făcut-o Sfântul Atanasie în epistola sa către Epictet din Corint (contra apolinariștilor)².

Această propozițiune, împreună cu epistolele lui Atanasie, s-a trimis spre primire lui Chiril și amicilor săi și a dus-o tot același Aristolau la Alexandria. De aici au început pertractările între Chiril și orientalii. Aceștia, ținând un sinod, au formulat un simbol în care se cuprindea simbolul nicean. Primind Chiril acel simbol, iar orientalii deciziile sinodului din Efes s-a restituit pacea în biserică. Actul acestei uniri a avut însă mulți contrari, deoarece mulți episcopi orientali nu voiau să se despartă de Nestorie. Chiril l-a apărat cu toată bărbăția. Ioan din Antiohia a lucrat însuși pentru primirea unirii de către episcopii din Orient. Spre scopul acesta, ceru și ajutorul curții scriind lui Taur, prefectul pretoriului, cum că se bucura ca după moartea lui Maximian, întâmplată de curând (12 aprilie 434) s-a ridicat Proclu din Cizic (din partida antinestoriană) și se roagă ca curtea să facă dispozițiuni spre a restabili liniștea și a se înfrâna cei cerbicioși.

Bazat pe ajutorul curții, a depus pe episcopii care s-au opus și a ordonat alții în locul lor. Împăratul, din parte-și, a dispus ca Nestorie, care de trei ani se așezase la mănăstirea din Antiohia unde fusese mai înainte, să se exileze la Petra în Arabia. Poate că în urma altei ordinațiuni s-a dus la Oasis în Egipt. Năvălirile popoarelor nomade l-au astrâns să fugă în Tebaida – însă locotienatoriul³ împărătesc a lăsat să-l transporte la marginea extremă a Tebaidei, în Clepantine, mai târziu în Panopolis. Se scrie că, căzând în un morb, corpul lui încă fiind viu a putrezit și viermii i-au mâncat limba⁴. Scrierile lui au fost oprite prin edict împărătesc, în care se dispune ca toate să se ardă, iar partizanii săi să se numească simoniani.

de Antiohia, situat la poalele unui deal. Aici află o colibă. Atunci voi să urmeze postul lui Moise și Elia, să nu mănânce adică 40 de zile. La rugarea sa, Bassus, superiorul unei mănăstiri din apropiere, i-a închis ușa cu pământ. Tatăl său i-a fost pus 10 pâini și un ulcior de apă. După 40 de zile l-a deschis superiorul, l-a aflat zăcând pe pământ cu fața în sus ca și cum ar fi fost mort. Pâinile și ulciorul erau neatinsse. Cu un burete la șters la gură și l-a împărțit cu cele sfinte. De aici încolo a început a mișca și a mânca câte ceva. De aici încolo a postit în fiecare an câte 40 de zile tot așa. de la Telanisis s-a dus în un deal înalt unde a lăsat să-i facă un staul de mur și cu o catenă de 20 de coți de lungă, care era legată de o piatră mare, a lăsat să-i lege piciorul drept ca nu cumva să se poată depărta de acolo. Catenă a lepădat-o după ce horepiscopul din Antiohia i-a reflectat ca pentru ca să nu se departe de acolo este destulă voința lui. Renumele lui Simeon se răspândi în toate părțile, de pretutindenea de aduceau morboși ca să-i vindece. Cei vindecați lăteau mai tare renumele și binefacerile lui, de unde a urmat că veneau la dânsul oameni de toate națiunile și din toate părțile, așa veneau: izraeliți, perși, armeni, iberici, homerici, arabi, ba chiar italieni, gali, hispani și chiar angli. Pentru a scăpa de îmbulzeala cea mare, s-a decis (la anul 423) să-și facă un stâlp pe care să locuiască, și de aici se numește „Stâlpnicul”. Mai întâi a șezut pe unul de 6 coți de înalt patru ani, după aceea pe unul de 12 coți și pe unul de 22 de coți câte 13 ani. Cei din urmă 22 de ani ai vieții i-a petrecut pe un stâlp de 40 de coți. vârful stâlpului avea o arie de trei urme în diametrul înconjurat de o îngrăditură. Aici ședea ziua, noaptea, iarna, vara, expus ploii, vântului, omătului și brumei. De aici învăța și făcea minuni.

¹ A respinge, a refuza.

² *Preotul Român*, Gherla, Anul XIII, 1887, nr. 11, p. 416-421.

³ Locțiitor.

⁴ Cf. Wouters, l. c., p. 281.

Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană

Pe lângă aceea, trimise pe tribunul Aristolau din nou în Orient, ca pe toți episcopii care au primit unirea mai târziu să-i înduplece a anatemiza pozitiv pe Nestorie. Misiunea lui a avut rezultatul dorit. Ca să stârpească nestorianismul din rădăcină, Chiril cu amicii săi, mai ales Rabulas din Edesa, au început a combate scrierile lui Teodor din Mopsuestia, fostul învățător a lui Nestorie și a lui Diodor din Tars, din țara fostului învățător a lui Teodor. Cauza a fost că după ce împăratul a oprit strâns scrierile lui Nestorie, partizanii acestuia au început a propaga scrierile lui Teodor și Diodor și a le traduce în limba siriacă, armeană și persană. Rabulas, în zelul său cel mare, a anatemizat pe Teodor, deși era mort și a făcut atent pe Chiril că Teodor e părintele nestorianismului. Pe episcopii armeni i-a admoniat să se ferească de cărțile lui Teodor. Episcopii din Armenia au ținut un sinod și au trimis doi clerici, Leontin și Abenis, la Proclu în Constantinopol ca să se informeze care învățătură e mai bună, a lui Rabulas ori a lui Teodor. Proclu, într-o scrisoare bine nimerită, s-a pronunțat contra lui Teodor. Scrisoarea a fost subscrisă și de către Chiril și Ioan de Antiohia. Chiril a scris și un op contra doctrinelor lui Teodor și Diodor, numindu-i autorii nestorianismului, pe Ioan din Antiohia l-a rugat să nu conceadă a se propune ateiste a lui Teodor, în acest înțeles s-a rugat și de împăratul. Însă fiindcă unii, mai ales călugări armeni, au mers mai departe de cum a trebuit, declarând de eretice și doctrinele ortodoxe ale lui Teodor, a pășit iarăși Chiril, aici însă ca apărător. Proclu din Constantinopol, Ioan din Antiohia cu sinodul său n-au voit a-l anatemiza, de aceea împăratul prin un edict, adresat din Antiohia, a ordonat să se susțină pacea în biserică și să nu conceadă a se păta un om care a murit în comuniunea bisericii. Cu aceasta s-a pus capăt certelor pe câțiva timp, la ce a contribuit și împrejurarea că murind Rabulas a urmat în locu-i preotul Iba, cel mai mare adorator a lui Teodor. Eresul nestorian, prin decretul cele aspre împărătești și exilarea episcopilor contrari unirii, s-a stins în Imperiul Roman după ce la anul 489 împăratul Zeno a ordonat închiderea școlii din Odesa, ultimul azil al nestorianismului. Cu toate acestea, a existat în alte părți deoarece s-a lăsat în India, Arabia, China și Tartaria sub numirea de creștini caldeici. Selensia, Ctesiphonul, mai târziu Bagdadul, au fost reședința patriarhului nestorian pe care, în secolul 10, îl recunoșteau de cap suprem nu mai puțin decât 25 de mitropoliți. Înfricoșatul Tamerlan, domnitorul tătarilor, i-a stârpit mai de tot, numai pe dealuri și în văile Kurdistanului s-au susținut cam 700 mii de nestorienii sub un patriarh propriu, care până în secolul al 17-lea a reșăzut în Mosul, acum însă reșede în Kochanes, în Kurdistanul central. O parte dintre nestorienii s-au unit succesiv cu biserica Romei și poartă și acum numele de creștini caldeici și au patriarhi proprii. La domolirea nestorianismului a contribuit mult și Proclu, patriarhul Constantinopolului, care prin blândețea, înțelepciunea și oratoria sa a făcut mari servicii bisericii și s-a arătat a fi demn învățăcel a Sfântului Chrisostom. El a îndemnat pe împăratul Teodosiu ca să aducă osemintele învățătorului său de la Comana la Constantinopol, unde au fost primite în procesiune sărbătorească, la care a participat însuși împăratul și sora sa, Pulcheria. S-au așezat cu toată pompa în biserica Sfinților Apostoli. În timpul episcopatului său s-au întâmplat multe cutremure de pământ. Din această cauză a făcut multe procesiuni ziua și noaptea, la care a participat poporul cu diligență rugându-se pentru darul lui Dumnezeu. Cu ocazia unei procesiuni să fi învățat – după o legendă a bisericii anatolice – un vers ceresc pe un prunc cântarea „Sfinte Dumnezeule, Sfinte fără de moarte, îndură-te spre noi” – oprind a se face ceva adăugire la ea. Unii o atribuie lui Proclu, alții vor a o aduce din timpul Apostolilor. Probabil este, că sub Proclu a venit mai întâi în adăugire la ea. Unii o atribuie lui Proclu, alții vor a o aduce din timpul Apostolilor. Probabil este, că sub Proclu a venit mai întâi în uz¹.

(va urma)

¹ Cf. Hergenröther, l. c., p. 56 și 57.

DIN GRANIȚĂ

Portul popular în zona Năsăudului

VIORICA PASCU

Portul popular ridică probleme deosebit de importante în evoluția de ansamblu a culturii populare românești, prin elementele tradiționale pe care le-a păstrat, prin cele cu care s-a înnoit în timp, sub influența unui complex de factori. Între aceștia se impun aspirațiile pentru frumos, care au dus la înnoirea lui de-a lungul veacurilor, în primul rând prin tineret, care s-a desprins mai ușor de elementele lui tradiționale. În zona Năsăudului, de care ne ocupăm, s-au păstrat prețioase elemente de cultură tradițională, în primul rând în port.

Ținând seama de această situație, socotim că interesele științei etnografice pretind tot mai numeroase lucrări care să analizeze cât mai profund portul popular. Cu acest scop încercăm în acest studiu prezentarea rezultatelor cercetărilor efectuate cu privire la portul popular din zona Năsăudului. Socotim că prezentarea sub variatele sale aspecte a porturilor din diferite zone sau chiar numai a anumitor regiuni mai circumscrise înseamnă o contribuție utilă pe de o parte ca material comparativ pentru cercetările în acest domeniu, iar pe de altă parte ca material concret pentru viitoarea sinteză a portului popular.

Zona Năsăudului este una dintre zonele cele mai conservatoare din punct de vedere al portului popular românesc (pl. 1).

Pl. I: Grup de țărani din Feldru

¹ *Preotul Român*, Gherla, Anul XIII, 1887, nr. 12, p. 458-461.

Portul popular în zona Năsăudului

Pe lângă ocupațiile și modul de viață specific, un factor care a contribuit la formarea portului specific local a fost granița militară care a viețuit din 1762 până la 1852, deci vreme de trei generații. Astfel, mai multe piese ale portului vechi bărbătesc din diferite sate: cojocul, căciula albă, pălăria, sumanul, cioarecii cu șiret au fost generalizate ca uniformă grănicerească în întreaga zonă.

La formarea pretențiilor și gustului local, în afară de piuari au avut o contribuție și ceilalți meșteșugari locali sătești, cojocarii, sumănarii, etc.

Gustul local însă a fost influențat în primul rând de târgurile din centrul zonei, de la Năsăud. Târgurile năsăudene au fost frecventate de populația tuturor satelor din împrejurimi. Prin expunerea în șetre a variatelor produse meșteșugărești și industriale, precum și prin întâlnirea tineretului diferitelor sate, târgul din Năsăud, pe lângă funcția sa economică, a îndeplinit și funcția unei expoziții de mărfuri și a unor prezentări de porturi.

Toți acești factori – așezarea, modul de viață, materiile prime, pretențiile și gustul local – au menținut și au format portul popular năsăudean.

I. Portul bărbătesc

Portul bărbătesc, atât cel vechi, cât și cel nou, se evidențiază printr-un pronunțat specific zonal. Dacă portul vechi s-a caracterizat prin piese ca: pălăria lată, cu calota joasă, cămașă lungă, izmenele largi sau cioarecii, cojocul lung, gubul alb și sumanul cu croi drept, cel nou se distinge prin sumanul tip reckel, pieptarul și pantalonii de pânză.

În cele ce urmează vom încerca descrierea acestui port, înfățișând succesiv diferitele categorii de piese:

1. Acoperământul capului
2. Piese din pânză
3. Hainele din pânură
4. Cele din piele
5. Încălțăminte

*

Pe cap, iarna, purtau cușmă (căciulă) de obicei neagră, iar grănicerii albă, din blană de miel, de formă alungită, având înălțimea de 40 cm. Căciula era confecționată în casă din 4 bucăți de piele. La sărbători, feciorii o decorau în partea dreaptă cu bumbuște, adică flori artificiale din hârtie colorată. Vara purtau pălărie neagră din pâslă numită clop de păr, moale (din material adus din străinătate) sau aspru, din miț de miel (adusă din Brașov sau Reghin, iar în ultima vreme făcută în Năsăud). Forma veche a pălăriei era deosebită de cea de azi, fiind cu totul rotundă, cu căpățâna foarte joasă și pana (borurile) mai lată (fig. 2). Această formă se mai poartă în Maieru și Sângeorz-Băi.

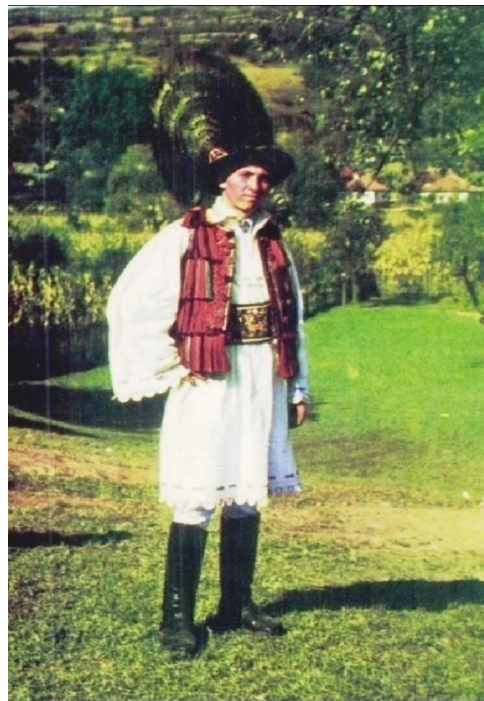
Clopul bârgăunesc sau bistrițenesc care se purta la Năsăud acum 30-40 de ani, a început să se răspândească în toată zona. El este de formă ovală, cu căpățâna mai înaltă și cu bor ceva mai îngust. Bătrânii purtau pălăria cu petea (panglică) neagră. Tinerii de astăzi au menținut însă vechea formă rotundă puțin deosebită, având borul ceva mai îngust.

Fig. 2. Țăran din Feldru.

Viorica PASCU

Pentru a le face mai rezistente, din câte două pălării suprapuse, făceau una la meșterul clopar. Astfel de pălării rezistă împodobirii specifice de modă mai nouă. Înainte cu 50-60 de ani pălăriile tinerilor erau împodobite cu ciucuri colorați numiți cănaci din haras. Mai nou le decorează de jur împrejur cu 2-3 rânduri de panglici din mărgelile din mărgelile colorate, numite gerdane de mărgelile sau bertițe, completate cu struțuri (bucete de flori naturale), vâzdoage (garioare) și flori crețe (mușcate) sau artificiale, din hârtie. În diferite ocazii, sărbători și nunți, feciorii cei mai înstăriți împodobesc pălăria în partea dreaptă cu o pană de păun numită și struț de păun în formă de evantai deschis, foarte decorativă (pl. II). Pălăria cu struț, pentru a nu mișca pe cap, este fixată printr-o curea sub bărbie. Pana de păun apare ca o ornamentație, sporadic, încă înainte de Primul Război Mondial, când era cunoscută abia în satele Mocod și Salva. Astăzi este răspândită în circa 13-14 sate (Salva, Mocod, Zagra, Poienile Zăgrii, Runcu Salvei, Coșbuc, Telciu, Bichigiu, Rebrisoara, Rebra, Lunca Vinului, Suplai, Sângeorz-Băi). Pentru satisfacerea solicitării struțului de păun au luat naștere adevărate crescătorii de păuni.

Pl. II. Fecior din Feldru cu clop cu struț de păun

Fig. 3. Flăcău din Feldru în costum specific.

Forma veche de pălărie rotundă și neagră o găsim și la ciobani. Pentru a deveni mai rezistentă și impermeabilă, pălăria se unge cu plească, adică cu rășină de brad, fiartă cu seu de oaie sau de bou. Pălăria ciobănească este împodobită cu ațe de capră, albe sau negre, precum și cu râteze din lăntișoare de aramă.

*

Cămașa bărbătească confecționată din pânză de cânepă (pânzoaică), din cânepă (urzitul) și bumbac (bătutul), ori din bumbace (din bumbac), are o lungime până aproape de genunchi. Cea veche era croită din 3 lați, iar cea nouă din 4 lați de pânză. În trecut cămașa era simplă, cu gura în față legate în ceteri (ațe), având croiul vechilor cămăși românești, cu pieptul și spatele dintr-o singură bucată. Mâncile erau prinse de umărul cămășii, fără a fi încrețite, păstrând în partea de jos lărgimea. Acest tip de cămașă, cusută cu mâna, se numește cămașă cu tijitură cu găurele.

Odată cu apariția mașinii de cusut (acum 60 de ani) croiul cămășilor bărbaților mai tineri se schimbă (fig. 3). Ele sunt făcute la satele de femei devenite croitoare (săbăițe).

Portul popular în zona Năsăudului

Pe piept cămașa se încheie în nasturi, având de o parte și de alta tighele numite îndoieli (cusute la mașină). Îndoielile de la gură, mânecă și poala cămășii, sunt mai numeroase la feciori și mai puține la bărbații căsătoriți. Sub îndoieli, unde se termină deschizătura, este cusută o bucată de pânză îngustă, aplicată orizontal, numită puntea cămășii. De aici denumirea de cămașă cu punte. Gulerul răsrânt, astăzi mai lat ca în trecut, se încheie în față cu trei nasturi.

Mânecele cămășii, largi de un lat de pânză (56 cm.), sunt prinse în crețuri pe umăr, terminându-se în pocmeți (manșete). Mai târziu mâneca a revenit la lărgimea inițială în partea de jos. Broderia pentru întărirea gulerului și a umerilor cămășii este realizată decorativ prin felurite tehnici în următoarea ordine de apariție:

1. pene cusute pe dos;
2. pășitura peste fire;
3. crucițe;
4. jumătăți de crucițe.

Broderia de mărgel colorate în motive de miț de șit (șire micuțe), frunzulița și rujuța, acum 60 de ani a fost aplicată mai modest decât astăzi. Marginea gulerului, a mânecii și poala cămășii, astăzi, este împodobită și cu șipcă (dantelă) croșetată de femei.

Ciobanii, care au același croi de cămașă, însă din pânză de cânepă, pentru a o cerni (negri), o fierb în scoarță de arin negru și galascău (sulfat de cupru), iar ca să devină impermeabilă și mai rezistentă o fierb în zăr și o ung cu un fiert în seu de oaie.

Cămașa copiilor mici, atât la băieți, cât și la fetițe, are croiul cămășilor bărbătești, lungi până la gleznă, din 4 coți de pânză cu broderie de penițe pe la mânecile largi și peste cot la fetițe, iar la băieți fără broderie.

Vara bărbații poartă izmene din același material cu cămașa. Sunt croite din 3 lați (adică câte un picior dintr-un lat și jumătate). Sub crac se aplică toldele (un clin pătrat de o jumătate de lat, 25x25 cm.) pentru fund. Sus se termină într-o bartă, prin care trece brăcinarul sau cureaua. Partea de jos este destrămată în ciucuri numiți călbăstrați. Ca și cămașa, ciobanii își fierb izmenele în galascău.

*

Iarna, bărbații mai în vârstă, poartă peste izmene cioareci albi din pânză țesută în 4 ițe, croite după picior, fiecare picior dintr-un lat de pânură.

La croiul vechi, cusătura era înăuntrul piciorului și fundul era format din paja pătrată, ca și la izmene. În schimb, la croiul nou al cioarecilor nemțești, cusăturile sunt pe laturile exterioare ale picioarelor, iar bucățile rămase din croiul picioarelor întregesc spatele cioarecilor (fig. 4).

Generațiile mai noi au aplicat la cioareci tijitura la cusăturile principale, pe laturile exterioare, cusătură de șiret de culoare albastră sau neagră, împletit din lână, numită șenură. Uneori pe părțile laterale, același șiret formează un

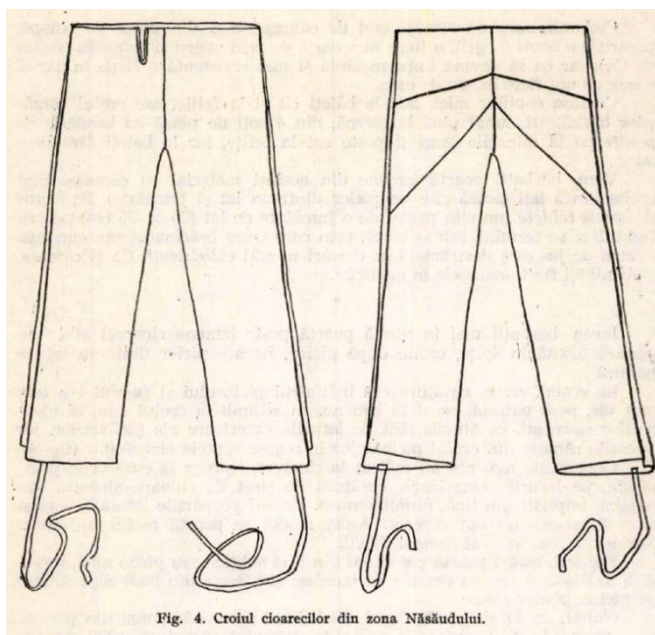

Fig. 4. Croiul cioarecilor din zona Năsăudului.

Viorica PASCU

Fig. 5. Țăran din Zagra cu suman.

opt repetat. Acest model se poartă astăzi în satele Mocod, Zagra, Salva și Runcu Salvei.

Feciorii, astăzi, poartă pantaloni din lână subțire sau pânză albă, nevedită în 3 sau 5 ște, cu urzeală de bumbac și băteală din lână. Sunt strâmți pe picior, pentru cizme.

Gubul, un fel de suman local, tradițional s-a confecționat din pânură albă țesută în 4 ște, până în perioada Primului Război Mondial, iar de atunci din pânură neagră. Lungimea ajungea până peste genunchi. Era croit de sabăul satului și cusut de femei, cu croi drept, din 3 lați, de 6 coți lungime. Un lat era tăiat în patru, din care două bucăți erau aplicate în față (băgături), iar două pe subțioară, pentru a-i da lărgimea necesară. Specificul croiului consta în clinii laterali numit aripi. Gulerul era răsfrânt, mai demult mai lat, apoi mai îngust. Gubul era ornamentat prin răsad (un șiret negru din lână răsucită), cu care se formau motive de roate mici (fig. 5). Astăzi, în loc de gub, se poartă un alt suman, mai scurt și strâmt, fără aripi, din pânură, numit reckel.

Ciobanii mai aveau o glugă fixată de gulerul sumanului, putând fi ridicată în caz de ploaie peste cap, iar când timpul era frumos, puneau în glugă mâncare.

Peste mijloc cămașa este strânsă cu o curea din piele, confecționată la Năsăud și Salva, în trecut mai lată, de 12 țoli, cu 5 cataramă ca și în zona Lăpușului, iar astăzi mai îngustă, cu 2-3 cataramă de aramă. Împodobirea mai mult se făcea prin ștanțarea imprimată cu ținte (găuri). De circa 60 de ani se obișnuiește decorarea cu șironul vopsit de către curelari (piele de oaie vopsită). În unele sate, Mocod, Salva, Telciu, feciorii au purtat în zilele de sărbătoare brăul pe picior, din păr moale, un brâu multicolor din lână, ales în tehnica covorului persan, numită alesătură cu dupchi (fig. 6). Această tehnică permitea realizarea unei ornamentații florale. Din brâu se prelungeau pe piciorul stâng două bucăți late de lână, lucrate în aceeași tehnică, ajungând peste genunchi și terminându-se în două franjuri mari din lână albastră. Brăul ales era tuns pentru a fi scurt și des. Pe margini brăul era împodobit cu mărgelă. Acest brâu a fost înlocuit tot mai mult cu cureaua de mărgelă, din catifea neagră, tivită pe margini cu piele neagră și împodobită pe toată suprafața cu mărgelă de diferite culori, formând mai mult motive florale. Cureaua de mărgelă se încheie în față prin două cataramă, acoperite de două urechi de catifea neagră.

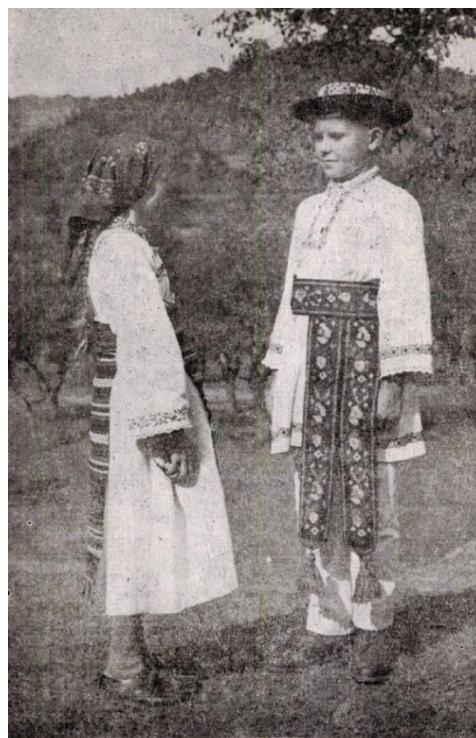

Fig. 6. Copil din Feldru cu brâu pe picior.

Portul popular în zona Năsăudului

Fig. 7. Bărbați din Feldru

Peste cămașă se poartă pieptarul din piele de miel, care în decursul vremii a avut două forme evolutive: înfundat și despicat (fig. 7). Pieptarul înfundat, de modă veche, purtat în general până în 1930, dar și astăzi de unii bătrâni, este de culoare albă, cu pene negre. Acest tip se numește bârșănesc și era cumpărat la târgul din Rodna. Începând cu anii 1910-1920, în părțile Năsăudului, ca și în zona Lăpușului, s-au răspândit pieptarele înfundate cu fond negru și cu pene roșii. Acestea sunt confecționate, atât fără gură, cât și cu gură și purtate la Mocod și Rebrișoara. Pieptarul înfundat negru este purtat mai mult de către oamenii de 35-50 ani, precum și de copii, pieptarul cărora are o ornamentație mai simplă. Aceste pieptare sunt ornamentate cu broderie de mătase, formând în față și spate cununi compuse din motive florale, mai simple (rusercroner) și mai bogate (croner). Atât bogăția ornamentației, cât și culoarea ei variază după vârsta bărbatului, fiind mai bogată și mai vie la tineri și mai simplă și mohorâtă (cu mult negru și cafeniu) la cei mai în vârstă.

Pieptarele albe, despicate, cu flori negre și cu bumbi în față, sunt purtate în satele din jurul Rodnei: Rebra, Rebrișoara, Parva, Feldru, Nepos, iar cele despicate, cu fond alb și ciucuri mari (cănaci) de mătase colorată (roșu, albastru, verde, galben) plasați în rânduri orizontale, au apărut în modă cam acum 50 de ani și se poartă în satele: Salva, Mocod, Zagra, Telciu, Romuli, etc. de feciorii care poartă la costumul cu acest pieptar și pălăria cu struț (fig. 8).

Fig. 8. Tineri în port de sărbătoare mai vechiu.

Viorica PASCU

Forma cea mai nouă de pieptare, numite și laibere, apărută abia în jurul anului 1960, a fost inițiată în aceste părți de cooperativa de cojocărie Năsăud; este despicată, cu fond negru și decorată cu pene de irhă aplicate. Se confecționează din piele de oaie, cu două buzunare imitate. Se poartă ca o piesă de port de toate zilele la Năsăud, Rebrîșoara, Rebra și Telciu, fiind în plină răspândire și între țărani din zona Reghinului, Dejului și Gherlei.

În perioada de iarnă, alături de suman (gub), țărani mai înstăriți și cărăușii purtau și cojoace. Cojoacele de culoare albă erau cumpărate la târgurile din Bistrița, Reghin și Năsăud. Pe lângă cojocarii din aceste centre, au confecționat cojoace și cojocarii (sucii) sătești, ca de exemplu cei din Telciu, Zagra, etc. Având croiul cu clini, cojoacele erau ornamentate cu pene brodate și cănaci (ciucuri), mici la început și apoi mai lungi și mai deși. Culoarea penelor și ciucurilor de mătase, la început, era bordo și neagră, iar mai târziu s-au introdus și culori mai vii. Cojoacele de cărăușie au fost mai lungi și fără ornamentație.

*

Încălțăminte tradițională a fost opincile, purtate cu obiele.

Obiectele erau din pănură albă și piuăite, de formă pătrată, colorate de ciobani cu scoarță de arin. După ce se înfășura piciorul cu obiele, acestea erau legate cu ațe din păr de capră sau de cal răsucite în două peste cioareci. Mai de mult opincile se confecționau în casă, din piele de vacă tăiată de țărani. Mai târziu au început să cumpere din târg de la tăbăcari, piei în bucăți croite în mărime de 34 x 18 din care țărăncile confecționau și curelele necesare opincilor.

În zile de sărbătoare se purtau ciubote (cizme) negre, croite într-una mai demult, cumpărate de la târg de la Bistrița, iar mai târziu de la Năsăud (unde erau 7-8 cizmari în tot cursul secolului XX). Se purtau cizme căputate, cu tureac și cu toc mai îngust, cu potcoave și bumbi, potrivite numai pe un picior, numite cizme ungurești. Începând cu anul 1930 s-au răspândit cizmele zise ofițerești, cu călcâi înalt și cu grumaz.

Portul bărbătesc de astăzi mai păstrează doar unele elemente din vechiul port mai simplu, de acum o sută de ani, mai ales în îmbrăcămintea oamenilor bătrâni. Aceștia mai poartă cămașa lungă din pânză de cânepă amestecată cu bumbac, numită pânzoaică, confecționată în casă și cioarecii din pănură, tot mai mult cusuți însă de croitoresele satului. Peste cămașă poartă zeghe din pănură seină.

Tinerii însă se îmbracă tot mai mult în haine confecționate din materialul de fabrică. Influența orașului se resimte chiar și în ce privește croiul diferitelor piese, începând cu cămașa și până la pantaloni. Opincile, de asemenea, au dispărut cu totul fiind înlocuite cu cizme pentru sărbători și bocanci pentru zile de lucru, confecționate de cooperativele meșteșugărești de la oraș.

(Va urma)

COMUNISM

Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui

ALEXANDRU DĂRĂBAN

„Adevăratul curaj este cel fără speranță”

Monica Lovinescu

*„Vorbim, bineînțeles, de acei scriitori care și-au arvunit
conștiința și s-au pus cu trup și suflet în slujba
depravării oficiale. Fapta lor de mârșăvie fără
capăt nu e răscumpărată – în peisajul moral al Țării –
decât de confrății lor care tac, cei mai mulți în
temnițe și lagăre, și care de fapt sunt singurii care
făuresc în clipa de față viitorul spiritual al României”*

Virgil Ierunca

Duminică, 17 decembrie 2023 a avut loc ceremonia de dezvelire a grupului statuar Lovinescu-Ierunca. Adrian Dinu Rachieru, profesor universitar, critic literar, eseist și prozator scria că: „pentru faimosul cuplu Monica Lovinescu - Virgil Ierunca, ascultat cu emoție la Europa Liberă (1962-1992), exilul a însemnat, <o lungă ucenicie în doi>, purtând – prin legătură destinală – <o osândă> împreună: adică, înfruntarea unui sistem totalitar, ca <încăierare cotidiană>. Deosebiți, dar complementari, cei doi au sigilat o epocă, fiind <un cuplu indiscernabil>. Dacă Monica Lovinescu, mitizată, devenise, cu vocea-i inconfundabilă, o instituție, Virgil Ierunca, secundând-o, a acceptat un rol de fundal, slujind aceeași cauză”¹.

Gabriel Liiceanu, prezent la eveniment spunea că „suntem încă bolnavi, de vreme ce distrugătorii, nu numai că nu au fost condamnați, ci continuă să fie regretați. Un popor care își regretă în proporție de 50% distrugătorii, așa rezultă dintr-un sondaj recent: <în comunism era mai bine>, și acesta este doliul nostru național pe care îl purtăm de 34 de ani de la căderea comunismului. Nu numai că distrugătorii nu au fost condamnați, dar nici măcar memoria lor pare că nu a fost damnată. În sediul Casei Poporului, prin mesajul președintelui de atunci, adresat Parlamentului în ziua de 18 decembrie 2006, și care numea regimul comunist de la noi <un regim ilegal și criminal>. Ca și cum raportul final al comisiei prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România, elaborat de un amplu colectiv de istorici, experți și

¹ <https://aiciastat.ro/dezvelirea-statuii-monica-lovinescu-virgil-ierunca-in-cotroceni-un-duet-al-forței-exilului-romanesec/accesat-19-decembrie-2023>.

Alexandru DĂRĂBAN

analiză, raport de 879 de pagini care a stat la baza mesajului Președintelui, și care a fost publicat în anul următor de Editura Humanitas, nu ar fi existat. Nu ne mai rămâne acum decât acest lucru, să-i comemorăm pe cei care n-au obosit, vreme de 40 de ani, să amintească zi de zi că ordinea istorică ne fusese distrusă.

[...] Numai comunismul a avut viclenia de a face promisiunea mincinoasă a fericirii pentru toată lumea. Dragii mei, fericirea nu este un proiect realizabil de la nivelul unui stat, al unui guvern, al unui partid. Este o chestiune a fiecăruia dintre noi. Așa încât să nu credeți în promisiuni. Să cereți de la o societate adevărată, democratică, să asigure condițiile prin care putem căuta cu toții un sens al vieții și fericirea care este strict individuală. Nu există fericire în grup¹.

Articolul de față, care este dedicat acestor eroi ai neamului românesc, tratează aportul forurilor conducătoare locale de partid și de stat, instituții școlare, de artă și cultură, fabrici, Cooperative Agricole de Producție (CAP), precum și a unor autori din actualul județ Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale apărute în perioada 1965-1989. Vom întâlni telegrame ale instituțiilor enumerate mai sus, contribuțiile unor scriitori și poeți proletcultiști consacrați precum Francisc Păcurariu, Aurel Rău, Vasile Rebreanu, Ion Vlad, Ion Oarcăsu și Dumitru Mircea, dar și a unui poet țăran, Vasile Dâncu din Runcu Salvei. Vom putea citi cuvinte scrise cu cerneala roșie a penitei lor cuvinte laudative adresate lui Nicolae Ceaușescu, precum: călăuză de zi cu zi, inițiator neobosit, mare făuritor de istorie, unul din marii oameni politici ai României, Omul ce și-a asumat treptele revoluției de mai bine de o jumătate de veac, eroul păcii românești și universale, comunist de omenie, mesaj convertit în Cuvânt, eminentul conducător de partid și de stat suflet în sufletul neamului, bărbatul care îmbogățește zestrea iluștrilor înaintași.

Momentul condamnării invaziei Cehoslovaciei de către Tratatul de la Varșovia, prin cuvântarea rostită de Nicolae Ceaușescu (21 august 1968), a marcat începutul manifestării cultului personalității liderului român². Prin această cuvântare, Nicolae Ceaușescu a ajuns să se bucure de un veritabil sprijin popular, devenind lider și ajungând să fie beneficiarul popularității necesare pentru a pune bazele propriului cult³.

Cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu se baza pe:

- un cult al națiunii, al valorilor naționale și al apărării lor, atașamentului PCR față de principiile independenței și suveranității naționale și implementarea unei soluții românești privind construirea socialismului;

- afirmarea unității partidului și a conducerii în jurul liderului lor;

- după episodul Praga din 1968, atât în România, cât și în celelalte țări din blocul comunist, s-a produs un „îngheț”, ceea ce l-a determinat pe Ceaușescu să renunțe la orice fel de deschideri, practici sau experimente în politica internă, elaborând tezele din iulie 1971 în care se reafirma, teoretic și oficial, atașamentul liderului român față de principiile staliniste și abandonarea oricărei încercări de reformare internă⁴.

Fenomenul cultului personalității a fost favorizat de sistemul politic clientelar creat prin aplicarea principiului rotației cadrelor⁵. Cultului personalității i s-a inventat o așa-zisă „tradiție” în care au fost incluse elemente tradiționale românești, pe ideea că prezentau o con-

¹ *Ibidem*.

² Manuela Marin, *Originea și evoluția cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989*, Alba Iulia, Editura ALTIP, 2008, p. 83.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*, p. 83-84.

⁵ *Ibidem*, p. 99.

Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui

tinuitate a trecutului, ca să fie preluate și redade discursului public, pentru a stabili și legitima o relație de autoritate, inclusiv sub forma cultului implicând atât liderul, cât și partidul și populația țării¹.

Elementele care prezentau o continuitate cu trecutul și care erau integrate în acest fenomen dedicat liderului comunist român sunt:

- un cult al conducătorului;
- imaginea paternalistă a liderului politic sau religios;
- o atitudine tradițională de deferență față de autoritate religioasă, dominată de un puternic cult al sfinților și al icoanelor;
- regalitatea simbolică afișată de către Nicolae Ceaușescu în timpul conducerii sale, liderul a purtat sceptru și eșarfă asemenea unui monarh feudal;
- factorul personal, liderul român acceptând să se pună în centru unui astfel de cult².

Unul dintre principalele instrumente de propagare a cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu a fost tipărirea unor volume omagiale atât în țară, dar și în străinătate. În această categorie includem:

- cele care conțin materiale literare (poezie, proză);
- biografice, cu caracter laudativ;
- antologiile de texte³.

Volumele omagiale apărute în țară se împart în două categorii:

- antologii de texte;
- lucrări care conțin compoziții, cu caracter laudativ⁴.

Volumele care includeau compoziții omagiale pot fi împărțite în mai multe categorii:

- a) cele compuse exclusiv din lucrări literare (epice și lirice);
- b) cele care încorporau, pe lângă creații literare, și compoziții plastice și muzicale;
- c) albume de artă omagiale;
- d) lucrări dedicate exclusiv aniversării zilei de naștere a lui Nicolae Ceaușescu;
- e) volume de interviuri;
- f) volume privind activitatea internă și externă desfășurată de liderul comunist român;g) biografii⁵.

Primul volum omagial asupra căruia ne vom opri este cel apărut în anul 1973⁶, acesta impresionând prin dimensiunea lui. Sunt redade fragmente din mesajele, telegramele de felicitare adresate de către instituții de stat și de partid, de la nivel central și local, instituții de învățământ și cultură, cele de apărare și ordine și cultelor religioase.

Județul Bistrița-Năsăud își deschide contribuția la acest volum omagial prin telegrama trimisă de Comitetul Județean al PCR și Consiliul Popular Județean în care „își manifestau o deosebită stimă și recunoștință față de aportul personal” al lui Nicolae Ceaușescu și luându-și angajamentul că „vom munci fără preget pentru a da glas vibrantei chemări de a triumfa comunismul pe pământul românesc încă din acest secol – garanție sigură a fericirii întregului popor. În continuare vă vom prezenta mici fragmente din acele telegrame trimise și de organi-

¹ *Ibidem*, p. 100-101.

² *Ibidem*, p. 101.

³ *Ibidem*, p. 111.

⁴ *Ibidem*, p. 131.

⁵ *Ibidem*, p. 133-134.

⁶ *Omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al PCR, președintele Consiliului de Stat al RSR*, București, Editura Politică, 1973.

Alexandru DĂRĂBAN

zații, instituții și chiar persoane din județ cu acest prilej:

Comitetul comunal de partid Teaca:

„Călăuziți de exemplul dumneavoastră, sub conducerea PCR, ne vom încadra cu cinste și cu rezultate cât mai frumoase în avântul general care a cuprins întreaga țară pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen...”¹.

Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului Bistrița:

„Succesele remarcabile pe care le-ați obținut în muncă, ... ne dau noi forțe de muncă în realizarea exemplară a sarcinilor stabilite de Congresul al X-lea și de Conferința Națională ale partidului, de celelalte hotărâri ale partidului și statului nostru”².

Comitetul comunal și Consiliul popular al comunei Rodna:

„Urmând exemplul dumneavoastră, vă asigurăm, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, că noi, minerii, forestierii, țăranii și intelectualii care muncim și trăim la poalele Inăului și izvoarele Someșului Mare, nu vom precupeți nici un efort și vom face tot ceea ce depinde de noi pentru a da viață hotărârilor Congresului al X-lea, ale Conferinței Naționale, prețioaselor dumneavoastră indicații...”³.

Inspectoratul școlar județean, a Sindicatelor salariaților din învățământ și a Casei corpului didactic:

„Alături de toți cei care trăiesc și muncesc la poalele munților Rodnei și Căliman, în Câmpia Transilvaniei, pentru a ridica aceste locuri la dimensiunile cerințelor trasate de partid, viață”⁴.

Comitetul de partid, Consiliul popular și CAP – comuna Uriu:

„Avem convingerea că tot ce ne propunem vom izbândi, deoarece urmăm cu încredere cuvântul partidului, exemplul personal al dumneavoastră iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu...”⁵.

Cadrelor didactice și elevii Școlii de copii Prundu Bârgăului:

„De pe Valea Bistriței ardelene, din creierul munților Bârgău-Căliman, un arc de suflete ridicate la lumină și sorbind cu sete lumina își îndreaptă cu recunoștință gândul lor curat spre conducătorul partidului și statului spre dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu...”⁶.

Colectivul de salariați al celei mai vechi fabrici de hârtie din țară, „Bistrița” din comuna Prundu Bârgăului:

„... Cu această ocazie vă asigurăm, tovarășe secretar general, că vom depune toate eforturile pentru realizarea și depășirea sarcinilor ce ne stau în față, contribuind la îndeplinirea cincinalului înainte de termen”⁷.

Consiliul oamenilor muncii de naționalitate maghiară din județul Bistrița-Năsăud:

„Urmând exemplul dumneavoastră strălucit de abnegație, dăruire totală și atașament pentru cauza socialismului și comunismului, noi, oamenii muncii de naționalitate maghiară, vă asigurăm, tovarășe secretar general, că vom urma neabătut prețioasele dumneavoastră indicații, vom merge pe drumul atât de larg și luminos deschis de Congresul al X-lea și de socialismului și comunismului, noi, oamenii muncii de naționalitate maghiară, vă asigurăm, tovarășe secretar general, că vom urma neabătut prețioasele dumneavoastră indicații, vom

¹*Ibidem*, p. 163.

²*Ibidem*.

³*Ibidem*.

⁴*Ibidem*.

⁵*Ibidem*.

⁶*Ibidem*.

⁷*Ibidem*, p. 164.

Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui

merge pe drumul atât de larg și luminos deschis de Congresul al X-lea și de socialismului și comunismului, noi, oamenii muncii de naționalitate maghiară, vă asigurăm, tovarășe secretar general, că vom urma neabătut prețioasele dumneavoastră indicații, vom merge pe drumul atât de larg și luminos deschis de Congresul al X-lea și de În acest volum omagial găsim și un nume de persoană din Bistrița, Ioan Ilea, care spunea că „La această frumoasă aniversare vă îmbrățișăm, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu, și vă urăm din inimă mulți și fericiți ani de viață, multă sănătate și fericire...”¹.

Au mai trimis telegrame țărani cooperatori din comuna Braniștea, „români și maghiari, s-au alăturat milioane de cetățeni ai patriei care l-au felicitat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu”², precum și oamenii muncii din comuna Cetate au adus „cuvinte pline de afecțiune și recunoștință față de conducătorul partidului și statului”³.

Pe aceleași coordonate se înscrie și volumul omagial editat în anul 1978⁴ dedicat împlinirii a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară. Județul Bistrița-Năsăud își deschide contribuția prin mesajul transmis de aceleași foruri conducătoare ale partidului și statutului din județ, Comitetul Județean al PCR și Consiliul Popular Județean care, în încheierea acestuia, își reînnoiau idealul de a munci „pentru făurirea și dezvoltarea pe aceste plaiuri a unei puternice și moderne industrii, pentru înflorirea agriculturii, a științei și învățământului, artei și culturii, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, ... pentru a contura chipul de Făt-Frumos al acestui colț de țară, spre înflorirea și prosperitatea patriei dragi, România socialistă...”⁵. Se continua cu mesaje transmise de organizații locale de partid și de stat, fabrici, CAP, o unitate de învățământ, precum și două mesaje în nume personal.

Comitetul orășenesc Bistrița al PCR, Consiliul popular orășenesc:

„Locuitorii bătrânei cetăți a Bistriței, asemeni tuturor locuitorilor din minunatul colț de țară al Bistriței și Năsăudului, știu că datorează partidului, dumneavoastră personal puternica înflorire și dezvoltare pe care aceste străbune plaiuri o cunosc în prezent, ca și minunatele perspective ce i se deschid în viitor”⁶.

Fabrica de materiale de construcții Bistrița:

„Cu ocazia aniversării a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de neîntreruptă activitate revoluționară, închinată îndeplinirii celor mai nobile idealuri ale poporului român, noi, comuniștii, toți oamenii muncii, români, maghiari și germani ne alăturăm tuturor cetățenilor patriei și vă urăm multă sănătate, fericire și putere de muncă...”⁷.

CAP Șieut:

„Membrii cooperatori vă urează, cu ocazia aniversării celor 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară, multă sănătate și mulți ani fericiți”⁸.

Liceul industrial „Andrei Mureșanu” din Bistrița:

„Cadrele didactice și elevii vă adresăm cu inimile pline de emoție, bucurie și nespusă mândrie, dumneavoastră, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu, credincios fiu și iubit conducă-

¹ *Ibidem*, p. 375.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Omagiu președintelui Nicolae Ceaușescu*, București, Editura Politică, 1978.

⁵ *Ibidem*, pp. 224-226.

⁶ *Ibidem*, p. 226.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*.

Alexandru DĂRĂBAN

tor al României contemporane, cel mai clarvăzător și mai destoinic bărbat de stat, cele mai profunde urări de sănătate și fericire...”¹.

Vasile Dâncu (1939-2018), poet țăran autodidact, născut în satul Runcu Salvei, a debutat în revista „Albina”, București, 1967. A colaborat la „Steaua”, „Tribuna”, „România literară”. Volume de versuri publicate: *Cântece*, 1974; *Gravuri lapidare*, 1990; *Simple propoziții*, 2001, ediția a II-a 2007; *Slove rurale*, 2010. Din 2002, membru al Uniunii Scriitorilor din România². Și el se află în paginile acestui omagiindu-l pe Ceaușescu:

„Bucuria muncii și bucuria speranței dau vigoare versurilor mele și dacă acum nu îndrăznesc să spun în stihuri ceea ce simt, e pentru că, dincolo de cuvinte, e marea emoție. Când vă urez dumneavoastră, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu, simplu ca pe la noi, să trăiți ani mulți, am marea credință că fac această urare poporului. Urându-vă putere de muncă, am marea credință că rostesc un legământ al muncii libere. În preajma acestui eveniment, am convingerea că tot românul e, într-adevăr, poet, dar tot atât de puternic sunt convins că poezia pe care sufletul nostru o cântă, n-ar fi fost posibilă fără perspectiva pe care dumneavoastră, prin munca pilduitoare dăruită poporului, ați deschis-o vremurilor noastre. Din tot sufletul vă urez „La mulți ani!”³.

Bartha Andrei, Erou al Muncii Socialiste, președinte CAP Uriu:

„Este suficient să vă privească cineva, doar o singură dată, pentru a i se întipări în minte o personalitate luminoasă, flacăra ce arde neconținut pentru binele și fericirea poporului român...”

Împlinirea a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de neîntreruptă activitate revoluționară, a dumneavoastră este o sărbătoare deosebită a întregului nostru popor cu care, într-un glas, vă urăm: la mulți ani, cu sănătate și fericire!”⁴.

În această perioadă au apărut multe lucrări omagiale care includeau creațiile unor scriitori și poeți consacrați. Este vorba despre volumele omagiale editate de Uniunea scriitorilor din România, prin editura proprie, Cartea Românească, care au fost în număr de cinci dedicate aniversării zilei de naștere a lui Nicolae Ceaușescu, precum și activității sale revoluționare⁵. Un asemenea volum a apărut în anul 1983⁶, carte a cărei prefață poartă titlul de „Numele comunistului de omenie”, fiind semnată de președintele Uniunii scriitorilor din România, Dumitru Radu Popescu⁷.

Un alt exemplu îl reprezintă și volumul „Arhitect și constructor de țară”⁸ apărut în anul 1987.

Astfel de volume omagiale au apărut și la Cluj-Napoca în 1983⁹ și 1988¹⁰. De remarcat că în aceste volume, pe lângă oamenii de litere, și-au adus contribuția artiști plastici și muzicieni.

Dintre autorii născuți în Bistrița-Năsăud îi găsim pe Francisc Păcurariu, Aurel Rău, Vasile Rebreanu, Ion Vlad, Ioan Oarcăsu și Tudor Jarda. Pe o parte dintre aceștia îi găsim in-

¹ *Ibidem*, pp. 226-227.

² Teodor Tanco, *Dicționar literar 1639-1997 al județului Bistrița-Năsăud*, Cluj-Napoca, Editura Virtus Romana Rediviva, 1998, p. 136.

³ *Omagiu președintelui Nicolae Ceaușescu*, București, Editura Politică, 1978, p. 227.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Manuela Marin, *op. cit.*, pp. 134-135.

⁶ *Uniunea Scriitorilor din România. Omagiu*, București, Editura Cartea Românească, 1983.

⁷ *Ibidem*, pp. 9-11.

⁸ *Arhitect și constructor de țară*, București, Editura Eminescu, 1987.

⁹ *Omagiu*, Cluj-Napoca, 1983.

¹⁰ *Un om pentru istorie*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988.

Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui

cluși în volumul „Antologia rușinii după Virgil Ierunca”¹, apoi în lucrări de-ale lui Ion Simuț², Eugen Negrici³ și Marian Popa⁴.

Toți acești autori născuți în actualul județ Bistrița-Năsăud vorbeau aceeași „limbă plată, anostă, sterilă, plafonată, împotmolindu-se în stereotipiile discursului partinic”⁵. S-a dovedit că toți au devenit „sclavi în fața partidului”⁶.

Articolul de față cuprinde fragmente din texte ale autorilor enumerați mai sus publicate înainte de 1989.

MIRCEA Dumitru⁷:

„Ceaușescu e o personalitate politică remarcabilă în lumea de azi, cu orizont larg, în direcția cooperării multiple internaționale...”⁸.

„Pe pământul patriei scriem, ca pe o imaculată și scumpă nouă pagină, istoria în devenire de la ce fusesem la ce suntem și vom mai fi, la ce ne poartă gândul îndrăzneț de oameni stăpâni pe propriul lor destin, gând rostit și pus să se îplinească zi de zi și clipă de clipă de către Omul țării și neamului, vizionarul imaginii moderne a României, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu...”

Nu mai mică va fi fost emoția colectivităților de la Apahida când l-au văzut cu ochii lor pe președintele țării, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu...

Istoria aceasta e a mea și va deveni a ta – istoria gândului rostit și pus să se îplinească zi de zi și clipă de clipă de către Omul țării și al neamului, vizionarul îndrăzneț al imaginii moderne a României, președintele ei, tovarășul, stimatul și iubitul nostru tovarăș Nicolae Ceaușescu”⁹.

OARCĂSU Ion¹⁰:

„Urmându-i neabătut aceste îndemnuri, realizând opere durabile, pe măsura timpului în care trăim, al viitorului pe care încercăm să ni-l apropiem prin gândurile și faptele noastre, este, cred, supremul prinos de recunoștință pe care i-l putem aduce acum, de ziua nașterii sale, eminentului conducător de partid și de stat „suflet în sufletul neamului”, tovarășul Nicolae Ceaușescu”¹¹.

¹ Nicolae Merișanu, Dan Taloș (editori), *Antologia rușinii după Virgil Ierunca*, București, Editura Humanitas, 2009, 565 p.

² Ion Simuț, *Literaturile române postbelice*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2017, 475 p.

³ Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism*, Iași, Editura Polirom, 2019, 687p.

⁴ Marian Popa, *Istoria literaturii române de azi pe mâine*, București, Editura Semne, 2009, vol. I, 1.111 p. și vol. II 1195 p.

⁵ Nicolae Merișanu, Dan Taloș (editori), *op. cit.*, p. 15.

⁶ *Ibidem*, p. 14.

⁷ 20 noiembrie 1924, Țagu, județul Bistrița-Năsăud – 15 noiembrie 1998, Cluj-Napoca). Prozator, activist cultural, Facultatea de Filologie Cluj (1950), Școala de literatură Mihai Eminescu. Debut cu proza în „Unirea poporului”, Blaj. Laureat al Premiului de Stat.

⁸ Dumitru Mircea, *România Ceaușescu*, în „Omăgiu”, Cluj-Napoca, 1983, p. 109-111.

⁹ Idem, *Un om al țării*, în „Un om pentru istorie”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 87-88.

¹⁰ 22 iunie 1925, Josenii Bârgăului, județul Bistrița-Năsăud - 9 martie 2000, Cluj-Napoca). Critic literar, eseist și poet. Facultatea de Drept din Cluj, 1949. După obținerea diplomei universitare, funcționează ca secretar al Filialei clujene a Uniunii Scriitorilor din România, ca redactor pentru Transilvania al revistei „Contemporanul”, ca redactor al revistei ”Steaua” și, din 1956 până la pensionare, ca redactor la revista „Tribuna”.

¹¹ Ion Oarcăsu, *Poezia patriotică*, în „Omăgiu”, Cluj-Napoca, 1983, p. 76-78.

Alexandru DĂRĂBAN

„... Din veci îți suntem fiii și stăpânii,
ne-ntorci spre soare, univers tăcut.
Noi te cuprindem în căldura mâinii
cu aspra ta lumină, de-nceput.
Ești semn trecut în oameni, vis curat
Pătruns în noi, de noi iluminat”¹.

PĂCURARIU Francisc²:

„În ultimii ani din istoria contemporană a României, poporul nostru a făcut, sub conducerea Președintelui Nicolae Ceaușescu, pași importanți pe calea spre un nivel superior de civilizație, de îmbogățire și modernizare a zestrei economice și tehnice a țării...

Această participare creatoare și rodnică a României la problemele lumii contemporane – participare în care prezența Președintelui Nicolae Ceaușescu este hotărâtoare, prin analize teoretice, soluții practice și activitate neobosită – se înfăptuiește într-un moment complex și complicat al istoriei contemporane...

În acest ansamblu, pentru oamenii de știință și de artă, pentru scriitori și pentru cei ce trudes pe tărâmul important al creației tehnice este deosebit de importantă politica României Socialiste de a dezvolta relațiile sale de colaborare culturală și tehnico-științifică, multilateral și rodnic, cu toate țările lumii, așa precum este ea călăuzită, zi de zi, de către Președintele Nicolae Ceaușescu...”³.

RĂU Aurel⁴

„La sărbătoarea prilejuită de acest ianuarie aniversar, Președintele României Socialiste simte participând suflarea unei întregi țări, cum ar zice poetul: „Râul, ramul”...

Aniversarea a 50 de ani de activitate revoluționară ne aduce, proaspătă, imaginea adolescentului ieșit de sub zarea satului românesc și intrat prin condiția de muncitor, în arena înfruntării dintre proletariat și burghezie, dintre forțele democratice și fascism. În această luptă revoluționară, tovarășul Nicolae Ceaușescu își va însuși pentru toată viața un mod de a vedea și acționa militant, de a cuteza și a se dărui, de a ști să învingă. În fruntea Comitetului Central al partidului comunistilor din 1965, este inițiatorul neobosit,

¹ Idem, *Ți se cuvine*, în „Un om pentru istorie”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 106.

² 2 ianuarie 1920, Teaca, județul Bistrița-Năsăud – 1998, București. Prozator, poet, eseist. Redactor la gazeta „Înfrățirea” din Târgu Mureș (1944-1945), la pagina pentru Ardeal a ziarului „România Liberă” (1945-1946); redactor la „Lupta Ardealului” din Cluj (1946-1947). Biblioteca din comuna natală îi poartă numele. Pe fațada edificiului a fost montat un portret în basorelief al scriitorului. La 25 septembrie 2018, Consiliul Local Teaca a atribuit principalei piețe a comunei numele Francisc Păcurariu.

³ Francisc Păcurariu, *Prezență constructivă*, în „Uniunea Scriitorilor din România. Omagiu”, București, Editura Cartea Românească, 1983, pp. 270-274.

⁴ 9 noiembrie 1930, Josenii Bârgăului, Bistrița-Năsăud. Poet, eseist, traducător. Facultatea de Filologie Cluj (1953). Debut cu versuri în „Lupta Ardealului” (1949). A lucrat ca redactor la revista „Almanahul Literar” (unde a colaborat din primul an de studenție), apoi a fost redactor-șef al revistei „Steaua”. A fost decorat în 20 aprilie 1971 cu Ordinul Meritul Cultural clasa a III-a (1971) „pentru merite deosebite în opera de construirea socialismului, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român”, Premiul „Opera Omnia” al Filialei Cluj a URSS (2000), Cetățean de onoare al orașului Bistrița (2005). Școlii gimnaziale din Josenii Bârgăului i- s-a dat numele său. Membru al Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Cluj.

Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui

în zona unde se consumă clipă de clipă difuziunea și osmoza dintre teorie și practică, al așezării muncii și educației, cu toate implicațiile lor, pe baze socialiste, în epoca de multilaterală emulație, de căutări de o nouă ordine economică, de responsabilitate, pe care o parcurgem...”¹.

„... Pământul României, oamenii lui, pacea sufletelor și a creației cinstesc, prin pana poezilor, personalitatea eroului păcii românești și universale: tovarășul Nicolae Ceaușescu”².

„... Înaintașii nu și-au părăsit pământul unde s-au născut, ci, înfrățindu-se cu el, cu munții și câmpiile, au rămas neclintiți pe aceste meleaguri, apărându-și ființa, dreptul la existența liberă”³.

„Problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rând la dezarmare nucleară, apărarea păcii și vieții pe pământ”⁴.

REBREANU Vasile⁵:

„În persoana secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român își vede întruchipată dorința sa de progres în toate domeniile, precum și chează să ca toate marile sale perspective de dezvoltare armonioasă și multilaterală vor fi împlinite...

Omagiul nostru se identifică firesc cu punerea în lumină a acestor adevăruri ce dau demnitate nu doar unui om, ci și unui popor, voinței poporului român de a-l urma neabătut și în puternică unitate pe cel ce-i este națiunii luminos simbol și pilduitor exemplu”⁶.

„Spunem epocă de glorie, spunem Epoca Ceaușescu. Epoca în care, într-o foarte scurtă perioadă, țara s-a transformat radical...

Ne gândim iată și la acest solemn ceas aniversar, că tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat poporului demnitatea visată de marii noștri voievozi, că, țara, prin înalta sa personalitate, și-a câștigat înalt prestigiu, luminos renume.

Când spunem Ceaușescu, spunem independență, unire, statornicie, când spunem Ceaușescu, spunem comunist de omenie...

¹ Aurel Rău, *Un model de a vedea și a acționa militant*, în „Uniunea Scriitorilor din România. Omagiu”, București, Editura Cartea Românească, 1983, p. 308-310.

² Idem, *Sufletul cuvintelor*, în „Arhitect și constructor de țară”, București, Editura Eminescu, 1987, p. 51-53.

³ Idem, *Perenitate*, în „Omagiu”, Cluj-Napoca, 1983, p. 50.

⁴ Idem, *Planetă*, în „Un om pentru istorie”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 131.

⁵ n. 11 noiembrie 1934 în Florești, Bistrița-Năsăud – 28 apr. 2006. Prozator, dramaturg. Facultatea de Filologie la București (1957). Va lucra ca redactor, apoi ca șef de secție la revista „Tribuna” din Cluj. În 1969 este numit director al Studioului de Radio-Televiziune Cluj. În același an devine redactor-șef al Editurii Dacia din Cluj. Debutează în timpul studenției cu o povestire publicată în „Tânărul scriitor” (1956), iar prima carte, În plină zi, îi apare în 1959. Colaborează la „Tribuna”, „Almanahul literar”, „Gazeta literară”, „Viața românească”, „Familia”, „Steaua”, „Utunk”, etc. Este deținătorul a cinci premii ale Uniunii Scriitorilor din România. În 2017, în satul unde s-a născut, a fost dezvelit bustul cu Vasile Rebreanu.

⁶ Vasile Rebreanu, *A fi cu poporul*, în „Uniunea Scriitorilor din România. Omagiu”, București, Editura Cartea Românească, 1983, p. 313-316.

Alexandru DĂRĂBAN

Căci tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca un mare și luminat patriot, ne-a dat nu numai prezentul și viitorul, dar ne-a redat unul din cele mai de preț lucruri: trecutul nostru...

... Tovarășul Nicolae Ceaușescu este unul din marii făptuitori de istorie, unul din marii oameni politici ai omenirii...

Tovarășul Nicolae Ceaușescu simbolizează însăși identitatea dinte aspirațiile cele mai adânci și mai înalte, cele mai fierbinți și perene ale poporului nostru, cu gândul și fapta cutezătoare și străbătătoare în timp ale conducătorului său. În personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, poporul român omagiază pe ctitorul României moderne.

Pe noi, scriitorii, ne-a învățat să lucrăm patria limbii române așa cum lucrează țăranul pământul. Și dacă geniul este un popor individualizat, tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezintă genialitatea poporului nostru, suflet din sufletul neamului, chintesența a tot ce are națiunea română mai de preț.

Marelui erou, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acum, în acest ianuarie, glasul meu, cu sfială și aleasă mândrie, odată cu toți fiii patriei, îi urează străvechiul:

La mulți ani, spre gloria României eterne!¹

În persoana secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român își vede întruchipată dorința sa de progres în toate domeniile, precum și chează că toate marile sale perspective de dezvoltare armonioasă și multilaterală vor fi împlinite.

În persoana comunistului de omenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România își vede întruchipată dorința ei de conviețuire pașnică și constructivă cu toate țările planetei numite Pământ...

Adăugându-se cu strălucire marilor noștri revoluționari, luminaților gânditori întru libertatea, unitatea și independența patriei sale, militanților de renume pentru triumful cauzei socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este unul din marii făptuitori de istorie, unul din marii făptuitori de istorie, unul din marii oameni politici ai omenirii...².

„Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a afirmat, în nenumărate rânduri și a stabilit foarte de curând că un popor fără de istorie este ca un copil orfan care nu-și cunoaște părinții, că avuția națională cea mai prețioasă este trecutul nostru...

Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a redat, între atâtea drepturi, pe acelea de a rosti cu demnitate numele martirilor neamului, de a păși cu emoție și respect spre locurile sacre ale patriei, la Țebea sau la Putna, la Mărăști sau la Moisei...

Și iată că, la 26 ianuarie, în anul Unirii celei mari și definitive și în preajma zilei Unirii din 1859, poporul român și l-a născut pe Nicolae Ceaușescu, cel ce avea să-i consfințească dreptul și la unire, și la lumina niciodată pieritoare a Luceafărului...

Adăugându-se cu strălucire marilor noștri revoluționari, luminaților gânditori întru libertatea, unitatea și independența patriei sale, militanților de renume pentru triumful cauzei socialismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este unul din marii făuritori de istorie, unul din marii oameni politici ai omenirii...³.

¹ Idem, *Epocă de glorie*, în „Arhitect și constructor de țară”, București, Editura Eminescu, 1987, p. 60-62.

² Idem, *A fi cu poporul*, în „Omăgiu”, Cluj-Napoca, 1983, p. 16-18.

³ Idem, *Bărbatul care îmbogățește zestrea ilustrilor înaintași*, în „Un om pentru istorie”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 135-138.

*Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui
Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui*

VLAD Ioan¹:

„Istoria literaturii române va stabili în lucrările ei fundamentale etapele devenirilor noastre spirituale din perspectiva Textului...

Printre valorile acestei literaturi care celebrează spațiul și timpul nostru, însemnând oameni, cugetare și propensiune spirituală prezidate de gândirea filosofică a materialismului dialectic, se pot consemna opere absolut memorabile. Sunt fapte indisolubil legate de prezența Omului ce și-a asumat treptele revoluției de mai bine de o jumătate de veac. Președintele Nicolae Ceaușescu apreciază literatura și valorile acesteia din perspectiva umanismului profesat programatic și trăit ca experiență de viață absolut pilduitoare pentru colectivitatea noastră.

Secretarul general al partidului invocă literatura cu patosul propriu unei mari și strălucite personalități conștiente de semnificația Textului, a hronicului întemeiat pe forța Cuvântului...”².

„De sus, de pe înălțimea dealurilor care ocrotesc orașul, priveliștea are armonii și geometrii neașteptate; spectaculoase spații aparțin acum industriei, edificiilor marilor unități industriale proiectate sub semnul cugetului și inițiativei președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu...

Sunt toate, în polifonia lor, în acordurile și ritmurile lor puternice sau delicate, vibrante sau încărcate de zvonul marilor armonii, un mesaj convertit în Cuvânt pentru cel care îl omagiem în acest Ianuarie 1983, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu...”³.

„Revedem pagini din rapoartele prezentate la congresele comuniștilor români, recitim cuvântări și retrăim memorabile întâlniri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu...

Clujul și-a ratificat nu numai tradițiile înaintate, ci a beneficiat în anii de după cel de-al IX-lea Congres al PCR, de climatul general al țării...

Bătăile de inimă ale țării se aud puternic și la Cluj-Napoca și mesajul scriitorilor se îndreaptă acum spre bărbatul care a făcut posibile toate faptele, care se numesc Istorie. Acestui bărbat îi dorim acum ani mulți și luminoși, precum slova înaripată a limbii și culturii”⁴.

¹ 26 noiembrie 1929, Archiud, Bistrița-Năsăud – 9 decembrie 2022, Cluj-Napoca. Critic, istoric și teoretician literar. Facultatea de Filologie a Univ. Cluj (1952). Doctor în științe filologice cu teza *Povestirea. Destinul unei structuri epice* (1971). Debut absolut în „Lupta Ardealului” (1950). Publică studii, cronici literare și eseuri în revistele „Almanahul literar”, „Tribuna” (este redactor-șef adjunct în perioada 1970-1982), „Steaua” (membru în consiliul editorial), „Viața românească”, „Luceafărul”, „România literară”, „Astra”, „Transilvania”, „Familia”, „Studia Universitatis «Babeș-Bolyai»”, „Vatra”, „Cahiers roumains d’études littéraires”, „Echinox”, „Revue roumaine”, „Apostrof”, „Transylvanian review” ș.a. În octombrie 2019, profesorul Ion Vlad a primit titlul de cetățean de onoare al orașului Cluj.

² Ion Vlad, *Celebrând adevărul, celebrând viața*, în „Uniunea Scriitorilor din România. Omagiu”, București, Editura Cartea Românească, 1983, p. 408-410.

³ Idem, *Gaudeamus igitur*, în „Omagiu”, Cluj-Napoca, 1983, p. 22-23.

⁴ Idem, *Orizonturile culturii*, în „Un om pentru istorie”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 11-13.

Alexandru DĂRĂBAN

JARDA, Tudor¹:

1. În „Omagiu”, Cluj-Napoca, 1983, p. 45.

Patria

Versuri: G. TRĂSNEA Muzica: TUDOR JARDA

The musical score for 'Patria' is presented in a standard format with three vocal staves (Soprano, Alto, Tenor) and a piano accompaniment staff. The lyrics are written below the vocal staves. The score includes a 'Timp-pă spre sfârșit fin.' section and a 'RETRĂN' section marked 'Empico'.

¹ Născut la Cluj, la 11 februarie 1922, într-o familie care își are obârșia în ținuturile Năsăudului și ale Bistriței. A urmat studiile la Școala Normală de Băieți din Bistrița, iar mai apoi la Liceul „George Barițiu” din acest oraș. În paralel a urmat o Școală de Aplicație în practica pedagogică. Refugiat în 1940 împreună cu familia la Timișoara, Tudor JarDA urmează studii superioare la Universitatea „Politehnica”, înscriindu-se în paralel, din anul II, la Conservatorul din Cluj (fiind refugiat atunci în Timișoara), pentru studiul trompetei. iar mai apoi la Liceul „George Barițiu” din acest oraș. În paralel a urmat o Școală de Aplicație în practica pedagogică. Refugiat în 1940 împreună cu familia la Timișoara, Tudor JarDA urmează studii superioare la Universitatea „Politehnica”, înscriindu-se în paralel, din anul II, la Conservatorul din Cluj (fiind refugiat atunci în Timișoara), pentru studiul trompetei. În anul 1949, este numit profesor de armonie la Conservatorul din Cluj, iar între anii 1954-1957 activează ca secretar al Filialei Cluj a Uniunii Compozitorilor, între 1961-1972 îndeplinind funcțiile de șef de catedră și prodecan al Institutului Pedagogic din Târgu-Mureș. A fost directorul Operei Române între anii 1975-1981. Dragostea pentru folclor s-a concretizat în colaborări cu diverse formații de amatori (corul din comuna Leșu-Năsăud, ansamblul de fluierași din Hoarda-Mureș), corul *Viva de Musica* și ansamblul folcloric *Someșul-Napoca*. Liceul de muzică din Bistrița îi poartă numele. A trecut la cele veșnice la data de 13 august 2007.

*Aportul adus de instituții și autori din Bistrița-Năsăud la cultul personalității lui
Nicolae Ceaușescu în volumele omagiale dedicate lui*

2. în „Un om pentru istorie”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 73-74.

ȚARĂ MÎNDRĂ
(Folclor nou)

Tempo de învîrțită *Muzica: Tudor Jorda*

S. A. Cînt me-reu cu i-ni-ma Că mi-e dra-gă ț-a-ra mea

T. Cînt me-reu cu i-ni-ma Că mi-e dra-gă ț-a-ra mea

B. Cînt me-reu cu i-ni-ma Că mi-e dra-gă ț-a-ra mea

Ța-ră mîn-dră ca-n po-vești Tot me-reu în-ti-ne-rești

Ța-ră mîn-dră ca-n po-vești Tot me-reu în-ti-ne-rești

REFREN *unison* *Da capo str 2 și 3*

Ța-ră mîn-dră ro-mă-nească Cea-u-șes-cu să tră-ias-că.

Ța-ră mîn-dră ro-mă-nească Cea-u-șes-cu să tră-ias-că.

Cînt cu dragoste de glie
Oamenii de omenie,
Ce muncesc cu mare spor
Pentru țară și popor.
Țară mîndră românească
Ceaușescu să trăiască!

Că ni-i drag ca să trăim,
Să cîntăm și să horim
Ș-om hori o viață-ntreagă
Pentru țara noastră dragă.
Țară mîndră românească
Ceaușescu să trăiască!

Final *rall - - -*

La mulți ani cu bu-cu-ri-e în frumoa-sa Ro-mă-ni-e.

La _____ mulți ani în frumoa-sa Ro-mă-ni-e.

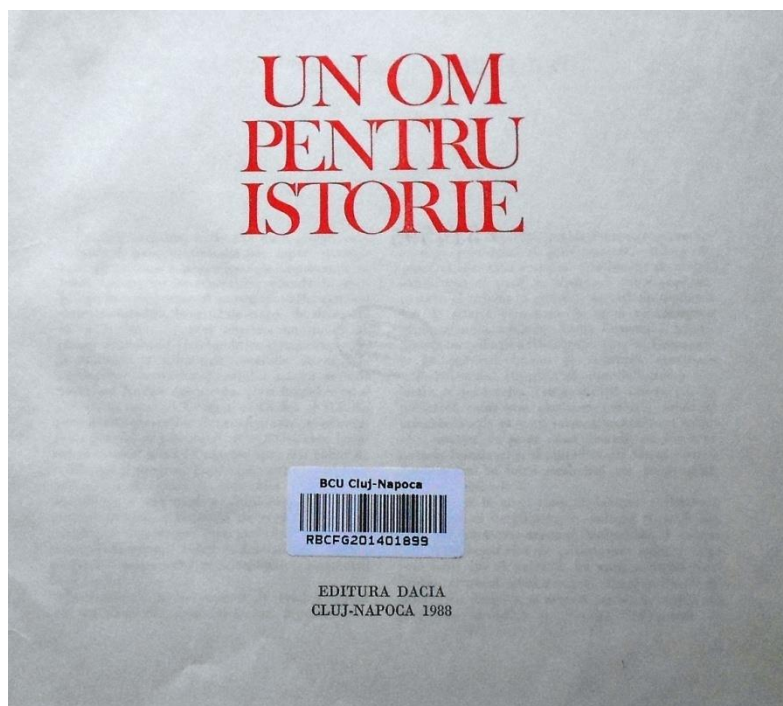
Alexandru DĂRĂBAN

Nicolae Ceaușescu era vrăjit de propria-i legendă, legendă întreținută și de aceste volume omagiale. Toate aceste lucrări erau prezentate ca expresii de „gratitudine, respect și prețuire pe care întregul popor le nutrea față de viața și activitatea secretarului general al partidului”¹. Totodată, participarea cu creații la aceste volume era percepută de cei vizați ca o sarcină obligatorie de serviciu, dar, nu de puține ori, angajamentul era unul benevol și dictat de interese mercantiliste².

Am încercat să scot în evidență doar câteva nume instituții și autori în care se vede legătura scriitorilor cu aparatul de conducere de partid și de stat comunist, fapt ce demonstrează obediența lor față de regimul comunist care, încă, mai fac ravagii în societatea românească.

După 1989 s-a intrat într-un fel de amnezie, zic dirijată, cu scopul de a-i uita pe cei care s-au dedicat cu „trup și suflet” partidului și iubitului lor conducător. Apoi, a început să se dezmoștească lumea, adică „forurile conducătoare” din anumite instituții administrative centrale și locale acceptându-i ca pe niște „fii risipitori” poftindu-i să se ospăteze (tot ei!) la „vițelul cel gras”. Au fost „botezate” unele instituții școlare și de cultură cu numele lor, le-au fost ridicate busturi, li s-au decernat titlul de „Cetățean de onoare”, le-au fost răsplătită întreaga creație cu „Opera Omnia”.

Sperăm, ca la peste 30 de ani de la schimbările din 1989, în județul Bistrița-Năsăud să se continue acest demers de recuperare a întregii activități publicistice proletcultiste ca la un îndreptar moral și să se creeze o imagine corectă despre perioada dedicată cultului personalității familiei Ceaușescu, și nu numai, ridicol botezată „Epoca de Aur”.

¹ Manuela Marin, *op. cit.*, p. 140.

² *Ibidem*, p. 141.

Repertoriul bibliografic al revistei „Pisania Sângeorzene” – 2023

1. *** *Activitatea Partidului Național-Țărănesc din județul Năsăud*, nr. 2(126), p. 27-29.
2. *** *Acțiunea de ajutorare a sinistraților în comuna Sângeorz-Băi – Năsăud*, nr. 1(125), p. 32-33.
3. *** *Alegeri în comitatul Bistrița-Năsăud în anul 1892*, nr. 8(132), p. 38-40.
4. ALEXI, DR. ARTEMIU PUBLIU, *Însemnătatea științelor naturale și reformele ce le reclamă studiul lor în școlile noastre*, nr. 4(128), p. 34-33.
5. ALEXI, DR. ARTEMIU PUBLIU, *Însemnătatea științelor naturale și reformele ce le reclamă studiul lor în școlile noastre*, nr. 5(129), p. 29-39.
6. ALEXI, DR. ARTEMIU PUBLIU, *Însemnătatea științelor naturale și reformele ce le reclamă studiul lor în școlile noastre*, nr. 6(130), p. 35-37.
7. *** *Apel de subscriere pentru înființarea firmei „Struniorul” – societate pentru exploatarea lemnului*, nr. 4(128), p. 51-53.
8. *** *Arhiepiscopul și Mitropolitul Miron Românul în fostul district al Năsăudului*, nr. 3(127), p. 47-49.
9. *** *Atitudinile unor ardeleni privind intrarea României în Primul Război Mondial*, nr. 7(131), p. 63.
10. *** *Atitudinile unor ardeleni privind intrarea României în Primul Război Mondial – Deputatul prof. dr. Iosif Siegescu – Declarațiile deputatului Teodor Mihali – Declarațiile deputatului Ștefan C. Pop*, nr. 8(132), p. 62-64.
11. *** *Atitudinile unor ardeleni privind intrarea României în Primul Război Mondial – Episcopul greco-catolic Valeriu Traian Frențiu despre războiul cu România*, nr. 10(134), p. 57-58.
12. *** *Atitudinile unor ardeleni privind intrarea României în Primul Război Mondial – Pastorală Episcopului ortodox de Arad în chestiunea războiului cu România*, nr. 9(133), p. 59-60.
13. *** *Atitudinile unor ardeleni privind intrarea României în Primul Război Mondial – Protestul românilor din Ungaria contra intențiilor de „dezrobire” a Antantei*, nr. 11(135), p. 63-64.
14. *** *Băile de la Sângeorzul român*, nr. 9(133), p. 29.
15. *** *Băile „Hebe” Sângeorz-Băi*, nr. 1(125), p. 13-14.
16. *** *Băile „Hebe” Sângeorz-Băi (Năsăud)*, nr. 4(128), p. 26.
17. *** *Băile „Hebe” Sângeorz-Băi, județul Năsăud*, nr. 7(131), p. 17-28.
18. *** *Băile „Hebe” (Sângeorz-Băi)*, nr. 8(132), p. 24-26.
19. BODEA, N., *Curierul băilor și al stațiunilor balneare. Sângeorz-Băi*, nr. 12(136), p. 38-40.
20. BRAIC, VASILE, *Ultimul ceteraș al Năsăudului*, nr. 5(129), p. 7.
21. *** *Ce se petrece la primăria Sângeorz-Băi, județul Năsăud*, nr. 8(132), p. 27-29.
22. CHINTEUANU, LEONIDA, *Concesionarea băilor „Hebe” în 1935*, nr. 1(125), p. 15-16.
23. *** *Congresul diecezan al AGRU-lui din Eparhia Cluj-Gherla*, nr. 8(132), p. 30-31.
24. *** *Congresul Partidului Național Liberal - Năsăud din anul 1929*, nr. 1(125), p. 17-19.
25. *** *Conscrierea poporului în comuna Sângeorgiu-Năsăud la anul 1880*, nr. 5(129), p. 11.
26. CRĂCIUN, ICU, *Corespondența dintre Ion Al-George și Liviu Rebreanu*, nr. 2(126), p. 63-64.
27. DAFIN, ION, *Solomon Haliță*, nr. 4(128), p. 16-18.
29. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Activitatea Dr. Laurențiu Oanea prezentată în ziarul „Patria”*, nr. 10(134), p. 20-27.
30. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Activitatea Dr. Laurențiu Oanea prezentată în ziarul „Patria”*, nr. 11(135), p. 29-35.
31. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Activitatea lui Solomon Haliță oglindită în ziarul ieșean „Opinia”*, nr. 6(130), p. 6-12.
32. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Activitatea lui Solomon Haliță oglindită în ziarul ieșean „Opinia”*, nr. 7(131), p. 18-23.
33. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Activitatea lui Solomon Haliță oglindită în ziarul ieșean „Opinia”*, nr. 8(132), p. 17-20.

Repertoriul bibliografic al revistei „Pisania Sângeorzene” – 2023

34. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Alexa Larionesi – beneficiar al bursei acordate de Fondurile grănicerești năsăudene*, nr. 6(130), p. 16-18.
35. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Atitudinea liderilor cultelor religioase din Regiunea Rodna față de condamnarea unor lideri al bisericii romano-catolice*, nr. 4(128), p. 54-55.
36. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Biserica ortodoxă din Pădureni-Cluj ridicată de ieromonahul Antonie Bâznog resfințită după 100 de ani*, nr. 7(131), p. 6-11.
37. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Cununații din Sângeorz-Băi în anii 1884-1885*, nr. 9(133), p. 15-28.
38. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Cununații din Sângeorz-Băi în anii 1886-1887*, nr. 10(134), p. 6-19.
39. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Cununații din Sângeorz-Băi în anii 1888-1889*, nr. 11(135), p. 6-23.
40. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Cununații din Sângeorz-Băi în anii 1890-1891*, nr. 12(136), p. 15-37.
41. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Din istoria sângeorzană mai puțin știută – Mișcarea Legionară*, nr. 8(132), p. 32.
42. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Dr. Laurențiu Oanea în dosarele Securității*, nr. 5(129), p. 59-63.
43. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Dr. Laurențiu Oanea – unul dintre notarii Marii Uniri – în dosarele Securității*, nr. 12(136), p. 9-14.
44. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Ioan Slavici și Artemiu Publiu Alexi. Demersuri și fapte care i-au unit*, nr. 4(128), p. 6-13.
45. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Învățătorul Ieremia Șorobetea (1840-1911)*, nr. 2(126), p. 6-11.
46. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Mărturii privind ultimele luni de activitate ale părintelui Viorel Thira în parohia Sângeorz-Băi*, nr. 3(127), p. 12-18.
47. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Mesaje din partea cultelor cu ocazia apariției volumului „Omagiu” (1973) dedicat lui Nicolae Ceaușescu*, nr. 12(136), p. 58-64.
48. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Păstrarea elementului ortodox în școlile năsăudene până la 1900*, nr. 8(132), p. 6-13.
49. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Recenzie. Iuliu-Marius Morariu, Părintele Savarion și alte năzdrăvănii literare*, nr. 4(128), p. 56-57.
50. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Rusu Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 1(125), p. 43-53.
51. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Josenii Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 2(126), p. 48-60.
52. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Mijlocenii Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 3(127), p. 50-60.
53. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Susenii Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 4(128), p. 43-13.
54. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Prundu Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 5(129), p. 35-58.
55. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Prundu Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 6(130), p. 52-63.
56. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Prundu Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 7(131), p. 53-62.
57. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Bistrița Bârgăului care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 8(132), p. 41-58.
58. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Suplai care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 9(133), p. 51-58.
59. DĂRĂBAN, ALEXANDRU, *Tablou nominal cu locuitorii români din comuna Găureni care au luat parte la Primul Război Mondial*, nr. 10(134), p. 49-56.
60. *** *De la băile din Sângeorgiu, 12 august 1881*, nr. 5(129), p. 9.
61. *** *De la Năsăud*, nr. 6(130), p. 50-51.
62. *** *Desființarea Directoratului General al Instrucției din Ardeal sub președinția lui Solomon Haliță*, nr. 5(129), p. 21-22.
63. *** *De sub Ineu – 26 septembrie st. v. 1899*, nr. 6(130), p. 45-46.
64. *** *Din Năsăud – comedia cu abdicarea lui Ciocan*, nr. 2(126), p. 43-40.

Repertoriul bibliografic al revistei „Pisania Sângeorzene” – 2023

65. DOLOGA, DORIN, *Aspecte economice ale localității Sângeorz-Băi la sfârșitul perioadei interbelice*, nr. 3(127), p. 35-36.
66. DOLOGA, DORIN, *Aspecte economice la Sângeorz-Băi în perioada Regimentului II românesc de graniță de la Năsăud*, nr. 4(128), p. 14-15.
67. DOLOGA, DORIN, *Aspecte privind activitățile industriale de la Sângeorz-Băi la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, nr. 6(130), p. 20-24.
68. DOLOGA, DORIN, *Aspecte privind criza economică din 1929-1933 la Sângeorz-Băi*, nr. 2(126), p. 30-32.
69. DOLOGA, DORIN, *Eroii necunoscuți din Sângeorz-Băi*, nr. 5(129), p. 14-17.
70. DOLOGA, DORIN, *Izbuclnirea Primului Război Mondial și românii din Sângeorz-Băi*, nr. 8(132), p. 21-23.
71. DOLOGA, DORIN, *Locuitorii din Sângeorz-Băi – apărători ai graniței*, nr. 7(131), p. 12-17.
72. DOLOGA, DORIN, *Perioada interbelică – mari dificultăți și succese românești*, nr. 9(133), p. 30-32.
73. DOLOGA, DORIN, *Sângeorz-Băi în primii ani ai perioadei interbelice*, nr. 11(135), p. 36-38.
74. DOLOGA, DORIN, *Unirea de la 1 Decembrie 1918*, nr. 12(136), p. 6-8.
- DOLOGA, DORIN, *Unirea Moldovei cu Țara Românească la 24 ianuarie 1859*, nr.
75. DOLOGA, DORIN, *Unirea Moldovei cu Țara Românească de la 24 ianuarie 1859*, nr. 1(125), p. 8-9.
76. DOMIDE, GHERASIM SOLOVESTRU, *Amintiri cu părintele Viorel Thira*, nr. 3(127), p. 6-11.
77. DOMIDE, GHERASIM SOLOVESTRU, *Memorandistul Gherasim Domide – Preot la Rodna Veche. Expoziție și lansare de carte*, nr. 10(134), p. 59-64.
78. DOMIDE, GHERASIM SOLOVESTRU, *Pașii lui Nichita Stănescu prin Piața Amzei. 90 de ani de la nașterea poetului*, nr. 4(128), p. 61-63.
79. DOMIDE, GHERASIM SOLOVESTRU, *Școala altfel – „testimoniu scolastic”*, nr. 9(133), p. 61-63.
80. *** *Dr. Ștefan Jarda (1883-1927)*, nr. 1(125), p. 54-59.
81. *** *După aproape 50 de ani, Lucian valea, „Patriarhul” poezilor botoșăneni, se întoarce în Nord. „În Darabani m-am reîntâlnit cu mine însumi”*, nr. 9(133), p. 8-12.
82. EPITAF – IOSIF ION BALU, nr. 6(130), p. 13.
83. *** *Fostul prefect Solomon Haliță*, nr. 1(125), p. 10.
84. *** *Frământări în cadrul Comitetului fondurilor năsăudene*, nr. 7(131), p. 38-49.
85. GHERMAN, TRAIAN, *Alduitul cununii (La secere)*, nr. 11(135), p. 24-28.
86. GROZA, Prof. dr. MIHAI-OCTAVIAN *Făuritorii României Mari (I): arădeanul Vasile Goldiș (1862-1934), o viață în slujba idealului național*, nr. 4(128), p. 58-60.
87. HALIȚĂ, SOLOMON, *Marea mișcare a institutorilor pentru îmbunătățirea stării lor materiale și morale*, nr. 4(128), p. 18.
88. *** *Impresii de călătorie*, nr. 2(126), p. 25-26.
89. *** *Informații privitoare la înființarea Societății pe acțiuni „Hebe”*, nr. 5(129), p. 10.
90. *** *Instalarea ca preot titular greco-catolic a lui Gherasim Domide*, nr. 4(128), p. 40-42.
91. *** *Înmormântarea preoților greco-catolici Alexandru Avram din Sângeorzul Român și Constantin Pop din Feldru*, nr. 8(132), p. 14-16.
92. *** *Lucian Valea poetul condamnat de comuniști la muncă silnică pe viață*, nr. 9(133), p. 7.
93. *** *Lupta românilor de pe Valea Rodnei pentru alegerea unui membru în comitetul comitatens Bistrița-Năsăud în anul 1885*, nr. 2(126), p. 15-17.
94. LUPU, ȘTEFAN, *Dragostea lui Alexandru Odobescu pentru Ardeal*, nr. 9(133), p. 42-50.
95. LUPU, ȘTEFAN, *Dragostea lui Alexandru Odobescu pentru Ardeal*, nr. 10(134), p. 36-48.
96. LUPU, ȘTEFAN, *Dragostea lui Alexandru Odobescu pentru Ardeal*, nr. 11(135), p. 48-58.
97. MACAVEI, MACAVEI AL., *Eveniment – Teatrul lui Icu Crăciun tradus în Germania*, nr. 9(133), p. 64.
98. *** *Măcelul din Măgura*, nr. 12(136), p. 55-57.
99. *** *Manifestația populară de nețărmlurită dragoste și desăvârșit devotament pentru Suveran din Poiana Ilvei*, nr. 8(132), p. 59-61.
100. *** *Mari dezbinări în organizația liberală de Năsăud. Debarcarea d-lui Laurențiu Oanea*, nr. 7(131), p. 25-25.
101. MEDAN, VIRGIL, *Marșul regimentului românesc de grăniceri din Năsăud*, nr. 6(130), p. 38-44.
102. MOLDOVAN, VICTOR, *Unirea din 1918*, nr. 12(136), p. 47-54.

Repertoriul bibliografic al revistei „Pisanii Sângeorzene” – 2023

103. *** *Momente din călătoria Arhiepiscopului și Mitropolitului Ardealului, Miron Românul, în partea nordică a Transilvaniei*, nr. 2(126), p. 39-42.
104. MORARIU, TIBERIU, *Contribuțiuni asupra aurăritului în Valea Someșului Mare*, nr. 1(125), p. 41-42.
105. *** *Năsăud sau Bistrița*, nr. 1(125), p. 63.
106. *** *Năsăudenii (Simple constatări)*, nr. 2(126), p. 45-47.
107. NETEA, VASILE, *Lucian Valea al Ardealului – Iarăși despre Lucian Valea*, nr. 9(133), p. 13-14.
108. *** *Pe pământul făgăduinței*, nr. 2(126), p. 61-62.
109. POP, MAXIM, *Catehism ori istorie biblică?*, nr. 8(132), p. 33-37.
110. POP, MAXIM, *Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană*, nr. 9(133), p. 33-41.
111. POP, MAXIM, *Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană*, nr. 10(134), p. 28-35.
112. POP, MAXIM, *Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană*, nr. 11(135), p. 41-47.
113. POP, MAXIM, *Din istoria despărțirii bisericii orientale de cea apuseană*, nr. 12(136), p. 41-46.
114. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 1(125), p. 34-36.
115. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 2(126), p. 34-38.
116. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 3(127), p. 37-45.
117. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 4(128), p. 27-33.
118. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 5(129), p. 23-28.
119. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 6(130), p. 28-34.
120. POP, MAXIM, *Maria Antoinette – schiță biografică*, nr. 7(131), p. 29-37.
121. POP, SEVER, *În memoria martirilor de la Năsăud*, nr. 1(125), p. 60-62.
122. *** *Preotul Viorel Thira – O viață sub „acoperișul de azur al sufletului românesc de totdeauna”*, nr. 3(127), p. 28-32.
123. *** *Protopopul Grigore Pletosu*, nr. 1(125), p. 22-31.
124. *** *„Rebeliunea” din Sângeorz-Băi (Năsăud)*, nr. 7(131), p. 26.
125. *** *Reuniunea „Mariana” – Rodna, 24 octombrie 1900 st. n.*, nr. 6(130), p. 47-49.
126. RULEANU, OCTAVIAN, *Sângeorz-Băi (județul Năsăud)*, nr. 6(130), p. 19.
127. *** *Sângeorz-Băi (Bistrița)*, nr. 5(129), p. 12-13.
128. *** *Sângeorzul Românesc. Anieșul*, nr. 11(135), p. 39-40.
129. SCRIDON, OCTAVIAN, *Ție, Năsăud, pământul muștrărilor*, nr. 5(129), p. 34.
130. *** *Scrisoare deschisă d-lui profesor Nicolae Iorga*, nr. 1(125), p. 11-12.
131. *** *Scrisori de la băi*, nr. 2(126), p. 18-24.
132. *** *Serată la Sângeorz-Băi*, nr. 2(126), p. 33.
133. SITĂRIȚI, VLAD MAXIM, *Preoția la începutul secolului XX – Trăiri pandemice*, nr. 4(128), p. 23-25.
134. SOHORCA, SILVIU B., *Sărbătoarea Sfântului și întâiului martir Ștefan – Predică de la anul 1875*, nr. 1(125), p. 37-40.
135. SOHORCA, SILVIU B., *Prea Sfințitului și Prea luminatului Domn Mihai Pavel*, nr. 3(127), p. 46.
136. SOHORCA, SILVIU B., *Trei Sfinți Arhieri: Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur – Predică de la anul 1876*, nr. 2(126), p. 12-14.
137. *** *Spiru Haret și transilvănenii*, nr. 1(125), p. 20-21.
138. TANCO, TEODOR, *Ingrata soartă a lui Iosif Ion Balu*, nr. 6(130), p. 14-15.
139. THIRA, VIOREL, *Cu Cicerone Theodorescu prin zăpezi cât gardul*, nr. 3(127), p. 21-22.
140. THIRA, VIOREL, *Destăinuirile colonelului Cosma Mihălcescu*, nr. 3(127), p. 19-20.
141. THIRA, VIOREL, *Protopopul Grigore Pletosu, profesorul lui George Coșbuc de la liceul din Năsăud*, nr. 4(128), p. 19-22.
142. THIRA, VIOREL, *„Vouă ce v-a dat Ardealul?”*, nr. 3(127), p. 23-27.
143. *** *Țăranii din Nepos își caută dreptatea*, nr. 7(131), p. 50-52.
144. *** *Vărsare de sânge în Măgura*, nr. 11(135), p. 59-62.
145. VOITEȘTI, PROF. DR. I. P., *Situația geologică, originea, apariția și evoluția izvoarelor „Hebe” de la Sângeorz-Băi*, nr. 3(127), p. 33-34.
146. VORNICU, LIVIU, *Sângeorz-Băi – Karlsbad-ul*, nr. 6(130), p. 25-27.
147. ZĂGREANU, ION RADU, *O carte de vizită a profesorului Emil Bălăi*, nr. 3(127), p. 31-64.

**Revistă sprijinită și finanțată de:
CONSILIUL LOCAL SÂNGEORZ-BĂI
CENTRUL CULTURAL „JUSTIN SOHORCA” SÂNGEORZ-BĂI**

ISSN 2285-8229

ISSN-L 2285-8229